

Prospekt Informacyjny Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva BZ WBK

Sporządzony w Warszawie 8 maja 2018 roku

Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK jest zarządzany

przez Aviva Powszechne Towarzystwo Emerytalne Aviva BZ WBK Spółka Akcyjna

z siedzibą w Warszawie 00-189, przy ul. Inflanckiej 4b.

Ogólnodostępna strona internetowa Aviva OFE znajduje się pod adresem: www.aviva.pl

Infolinia: 22 557 44 44

Szanowni Państwo,

pragniemy przedstawić Państwu Prospekt Informacyjny Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva BZ WBK. Znajdą w nim Państwo informacje dotyczące wyników inwestycyjnych Otwartego Funduszu Emerytalnego w 2017 roku, zatwierdzone sprawozdanie finansowe za rok ubiegły, aktualny Statut Funduszu oraz deklarację zasad polityki inwestycyjnej i celu inwestycyjnego Funduszu.

Rząd zakłada przekształcenie drugiego filaru emerytalnego w postaci OFE w trzeci, prywatny filar systemu emerytalnego. Takie są zapowiedzi znane publicznie od 2016 roku. Reforma oznaczać będzie, że rachunki w OFE zostaną przekazane członkom, zaś otwarte fundusze emerytalne przekształcone zostaną w fundusze inwestycyjne, w których pozostanie 75% wartości rachunków członków. Pozostałe 25% aktywów zasili Fundusz Rezerwy Demograficznej a ich wysokość zostanie zapisana w ZUS na odpowiednich istniejących subkontach członków. Nie wiemy, kiedy ma to nastąpić, ale nie będzie to wcześniej niż w 2019 roku.

Według nas przekształcenie OFE w prywatne konta są dobrą okazją, aby wypromować kulturę oszczędzania emerytalnego w Polsce. Bez aktywnego oszczędzania w dobrowolnym trzecim filarze relacja emerytury do ostatniej pensji będzie niższa niż 50% i istotnie niższa niż obecnie, z powodów systemowych – obecne wypłaty są wynikiem systemu przejściowego (zdefiniowanego świadczenia i zdefiniowanej składki od 1999 r.), przyszłe wypłaty będą wynikiem wyłącznie systemu zdefiniowanej składki – system ten, wprowadzony w 1999 roku, zakłada, że wysokość emerytury zależy wyłącznie od zgromadzonych składek na kontach i subkontach w ZUS oraz na rachunkach OFE.

Liczba członków Funduszu wyniosła 2,58 mln na koniec 2017 roku. W 2017 r. napływ składek członkowskich z ZUS wyniósł 0,67 mld zł. Jak w roku ubiegłym, głównie na skutek działania mechanizmu suwaka bezpieczeństwa oraz obniżenia wieku emerytalnego, co skutkowało wygaśnięciem członkostwa w Funduszu dla części członków, Fundusz odnotował odpływ aktywów o wartości 0,9 mld zł. Jednakże, chcielibyśmy wskazać, że pomimo powyższych wydarzeń, łączna wartość oszczędności emerytalnych zgromadzonych w Funduszu wzrosła; na koniec 2017 r. wyniosła 39,5 mld zł, wobec 33,7 mld zł na koniec poprzedniego roku.

Wyniki działalności inwestycyjnej w 2017 roku

Rok 2017 był okresem dobrej koniunktury na rynku kapitałowym. Najlepszą klasą aktywów ponownie okazały się akcje spółek notowanych na warszawskim parkiecie, które po reformie z 2013 roku są głównym składnikiem aktywów: indeks WIG zyskał w 2017 roku 23%. Wzrosty cen akcji nie objęły jednak w równym stopniu całego rynku: największe spółki zachowywały się znacznie lepiej niż małe: inwestycja w WIG20 dała zysk ok. 28%, podczas gdy w SWIG80 niecałe 5%. Indeksy zagraniczne również zyskiwały na wartości, jednak ze względu na silne umocnienie złotego, w szczególności do dolara amerykańskiego, przy braku możliwości zabezpieczenia ryzyka walutowego, stopy zwrotu możliwe do osiągnięcia dla polskich funduszy nadal były dodatnie, jednak istotnie niższe: indeks spółek Europejskich STOXX600 zyskał 5%, podczas gdy indeks spółek amerykańskich S&P zyskał niecałe 2%. Obligacje korporacyjne, podobnie jak w zeszłym roku, spełniły swoją rolę dywersyfikując portfel inwestycyjny i stabilizując stopę zwrotu. Wynik inwestycyjny z tej klasy aktywów kształtował się na niskim kilkuprocentowym poziomie, jednak wyższym niż inflacja, która na koniec 2017 roku wyniosła 2,1%.

Bardzo cieszy nas wynik inwestycyjny wygenerowany przez Aviva OFE w 2017 roku: jednostka funduszu wzrosła o 19,75%, był to drugi najwyższy wynik osiągnięty w grupie otwartych funduszy emerytalnych. Warto zaznaczyć, że w 2017 roku jednostka Aviva OFE zanotowała swoje historyczne maksimum, co oznacza, że każda złotówka wpłacona do funduszu przed 2017 rokiem, wygenerowała dodatnią stopę zwrotu. Ciesząc się z wyniku osiągniętego w minionym roku chcielibyśmy jednak jeszcze raz podkreślić, że gromadzenie oszczędności na emeryturę jest procesem długoterminowym, opartym na regularnych wpłatach pozwalających nabywać aktywa we wszystkich fazach cyklu rynku kapitałowego – w tym także w okresach dekoniunktury oraz bessy na giełdzie. Wyniki takiego podejścia do oszczędzania najlepiej jest oceniać w długim okresie, gdzie również pozytywnie oceniamy skuteczność polityki inwestycyjnej Funduszu.

W 2017 roku, podobnie jak w poprzednich latach konsekwentnie realizowaliśmy naszą politykę z zakresu ładu korporacyjnego [corporate governance] realizowanego przede wszystkim poprzez wykonywanie prawa głosu na walnych zgromadzeniach spółek z portfela Funduszu. Wykonywanie prawa głosu jest integralną częścią procesu inwestycyjnego, a aktywność ta ma na celu dbałość, aby władze spółki oraz inni akcjonariusze w swych działaniach nie naruszali interesów członków Funduszu.

Poniżej przedstawiamy zestawienie wartości jednostek rozrachunkowych i stóp zwrotu:

Wartość jednostki rozrachunkowej na dzień 29 grudnia 2017 roku:	45,11 zł
Wartość jednostki rozrachunkowej na dzień 31 grudnia 2014 roku:	36,45 zł
Wartość jednostki rozrachunkowej na dzień 31 grudnia 2012 roku:	33,73 zł
Wartość jednostki rozrachunkowej na dzień 31 grudnia 2007 roku:	28,5 zł
Wartość jednostki rozrachunkowej w dniu rozpoczęcia działalności lokacyjnej Funduszu	10,00 zł
Wysokość stopy zwrotu Funduszu za okres ostatnich 3 lat kalendarzowych (za okres od 31 grudnia 2014 roku do 29 grudnia 2017 roku):	23,759%
Wysokość stopy zwrotu Funduszu za okres ostatnich 5 lat kalendarzowych (za okres od 31 grudnia 2012 roku do 29 grudnia 2017 roku):	33,739%
Wysokość stopy zwrotu Funduszu za okres ostatnich 10 lat kalendarzowych (za okres od 31 grudnia 2007 roku do 29 grudnia 2017 roku):	58,281%
Wysokość ostatniej stopy zwrotu Funduszu, podanej do publicznej wiadomości przez organ nadzoru w roku poprzedzającym sporządzenie prospektu (za okres od 30 września 2014 roku do 29 września 2017 roku):	17,764%
Wysokość ostatniej średniej ważonej stopy zwrotu wszystkich otwartych funduszy, podanej do publicznej wiadomości przez organ nadzoru w roku poprzedzającym sporządzenie prospektu (za okres od 30 września 2014 roku do 29 września 2017 roku):	19,128%

Planowane kierunki rozwoju działalności lokacyjnej

Rok 2017 zgodnie z naszymi oczekiwaniami przyniósł mocne odbicie tempa wzrostu gospodarczego w Polsce. Dobrego środowiska makro spodziewamy się również w tym roku: do konsumpcji, która była głównym motorem wzrostu powinny w większym stopniu dołączyć inwestycje. Również środowisko zewnętrzne będzie wsparciem dla pozytywnego obrazu naszego rynku: wzrost gospodarczy na świecie powinien być kontynuowany w tempie zbliżonym do roku ubiegłego. Dobra kondycja gospodarki powinna pozytywnie wpłynąć na wyniki finansowe spółek, co powinno przełożyć się na osiągane stopy zwrotu z rynku akcji. Nasz pogląd na rynek jest bardzo zbliżony do tego prezentowanego Państwu rok temu, z tą różnicą, że cykl gospodarczy jest już bardziej zaawansowany.

Nasz centralny scenariusz nie jest pozbawiony ryzyka. W Stanach Zjednoczonych cykl gospodarczy jest na późniejszym etapie niż w Polsce, stąd ryzyko korekty, bądź odwrócenia trendu wzrostowego jest duże – niestety negatywne skutki mogą również dotknąć nasz rynek. Kolejnym ryzykiem są wciąż ciężkie do przewidzenia skutki protekcyjnej polityki handlowej prowadzonej przez prezydenta Trumpa; ograniczenie aktywności handlowej może istotnie wpłynąć na tempo światowego wzrostu gospodarczego. Dużo niepewności będzie towarzyszyło procesowi wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej, skutki dla rynków finansowych są wciąż ciężkie to przewidzenia.

Lepsze perspektywy gospodarki i oczekiwania wyższej inflacji są zachętą dla banków centralnych do próby normalizacji polityki pieniężnej; oczekujemy kontynuacji procesu podnoszenia stóp procentowych w USA, rozpoczętego w grudniu 2015 roku. To niewątpliwie czynnik ryzyka dla rynków akcji krajów Emerging Markets, do którego zaliczana jest Polska. Wciąż nie oczekujemy szybkich podwyżek stóp procentowych w strefie euro, gdzie bank centralny dopiero w tym roku powinien zakończyć program skupu aktywów, jednak mamy świadomość, że jakkolwiek zmiana retoryki może być nerwowo odbierana przez rynek. W Polsce wydaje się, że Rada Polityki Pieniężnej ma duży komfort z pozostawieniem stóp procentowych na niezmiennym poziomie, co powinno podzielać stymulująco, szczególnie na popyt inwestycyjny.

Uważamy, że akcje polskie wciąż powinny być beneficjentem silnego wzrostu gospodarczego i ponownie będą główną klasą aktywów, w jaką inwestować będzie Fundusz. Na koniec roku 2017 ich udział w aktywach wyniósł 80,4%. Oczywiście w przyszłości stan ten może ulec zmianie na skutek bieżącej oceny perspektyw stóp zwrotu oraz analizy kluczowych ryzyk naszego scenariusza.

Akcje zagraniczne, których udział na koniec roku 2017 wyniósł ok. 6,4%, będą również przedmiotem inwestycji Funduszu w 2018 roku ze względu na dywersyfikację i lepszą płynność. Dają też możliwość znalezienia ekspozycji na sektory i czynniki, które nie są dostatecznie reprezentowane na polskiej giełdzie.

Podobnie jak w roku poprzednim Fundusz wciąż będzie aktywny na rynku instrumentów dłużnych. Obligacje korporacyjne oraz listy zastawne oprócz funkcji inwestycyjnej dywersyfikują portfel aktywów oraz stabilizują stopę zwrotu Funduszu. Ze względu na małą skalę emisji na rynku pierwotnym tempo wzrostu tej części portfela jest jednak ograniczone. Dodatkowo, oczekiwany przez emitentów poziom spreadów kredytowych, w niektórych przypadkach, w naszej ocenie nie w pełni odzwierciedla ryzyko kredytowe.

W przewidywalnym terminie, nie oczekujemy, by przyjęta polityka inwestycyjna odbiegała istotnie od tej prowadzonej w roku 2017. Rządowe zapowiedzi zmian w II filarze systemu emerytalnego nie zostały do tej pory poparte aktami prawnymi; dalsze szczegóły w tym zakresie na pewno będą przez nas analizowane pod kątem zmian w polityce inwestycyjnej.

Deklaracja zasad polityki inwestycyjnej i celu inwestycyjnego

Fundusz inwestuje składki emerytalne członków w celu zgromadzenia kapitału dla świadczeń wypłacanych po uzyskaniu uprawnień emerytalnych. Strategicznym celem Funduszu jest długoterminowy przyrost wartości oszczędności członków Funduszu.

Wypełnienie wskazanego celu Funduszu realizowane jest poprzez przyjętą strategię inwestycyjną ukierunkowaną na uzyskanie możliwie najwyższej stopy zwrotu przy zapewnieniu adekwatnego poziomu ryzyka inwestycyjnego. Inaczej rzecz ujmując – Fundusz podejmuje jedynie te inwestycje, których oczekiwana stopa zwrotu rekompensuje ryzyko inwestycyjne. Fundusz dąży do osiągnięcia maksymalnego stopnia bezpieczeństwa lokat. Głównymi składnikami lokat Funduszu wpływającymi na poziom zwrotu z inwestycji oraz poziom ryzyka inwestycyjnego są: akcje krajowe, akcje zagraniczne, listy zastawne, obligacje nieskarbowe, lokaty i płynne środki pieniężne. Inwestycje w akcje mogą przynosić zysk w postaci wypłaty dywidendy oraz wzrostu wartości akcji. Inwestycje w obligacje przynoszą zysk w postaci wypłacanych odsetek, spłaty wartości nominalnej oraz wzrostu ceny obligacji. Jednym z kluczowych celów polityki inwestycyjnej Funduszu jest dywersyfikacja portfela inwestycji oraz staranny dobór papierów wartościowych.

Ocena długoterminowej efektywności inwestycyjnej Funduszu odbywać się będzie poprzez porównanie stopy zwrotu Funduszu ze średnią ważoną stopą zwrotu wszystkich funduszy emerytalnych w okresie 36 miesięcy (co jest przedmiotem informacji na pierwszej stronie), przez porównanie do stopy zwrotu adekwatnych indeksów giełdowych oraz ze wskaźnikami publikowanymi przez GUS takimi jak wskaźnik wzrostu cen towarów i usług.

Z uwagi na planowane przez Rząd zmiany regulacyjne dotyczące rynku OFE, możliwe jest, że zarówno cel jak i zasady polityki inwestycyjnej będą podlegały zmianom.

Opis ryzyka inwestycyjnego związanego z przyjętą polityką inwestycyjną

Każda inwestycja Aviva OFE jest wnikliwie analizowana – nie tylko pod względem potencjalnej stopy zwrotu, ale również pod kątem ryzyka, jakie się z nią wiąże. Dlatego tak ważne jest zachowanie właściwego zróżnicowania inwestycji, mając na uwadze osiągnięcie maksymalnego bezpieczeństwa i rentowności dokonywanych lokat.

Z poszczególnymi inwestycjami Funduszu wiąże się następujące ryzyka:

- Akcje spółek** – charakteryzują się wysokim poziomem ryzyka inwestycyjnego. Wiąże się ono z dużą zmiennością cen giełdowych, spowodowaną dążeniem inwestorów do uwzględnienia wszelkich nowych informacji na temat spółek i gospodarki. Dodatkowym ryzykiem jest tak zwane „ryzyko rynku” – zmienność cen akcji notowanych na polskiej giełdzie, wynikająca ze zmian postrzegania perspektyw polskiej gospodarki. Pogorszenie lub poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski wpływa na wyceny wszystkich spółek notowanych na warszawskiej giełdzie.
- Obligacje przedsiębiorstw** – charakteryzują się ryzykiem związanym z mniejszą płynnością oraz z możliwością bankructwa emitenta. Kategoria ratingowa emitenta ułatwia właściwą ocenę poziomu ryzyka związanego z ewentualnym niewykupieniem obligacji. Obecnie w Polsce nieliczne emisje i emitenci poddają się ocenie ratingowej. Zarządzający Funduszem dokonują analizy zdolności emitentów do terminowego i pełnego wywiązania się z zaciągniętych zobowiązań. Analizy takie pozwalają określić ryzyko niewypłacalności i podjąć racjonalną decyzję o uzasadnionym poziomie oczekiwanej premii za takie ryzyko.
- Obligacje komunalne** – charakteryzują się podobnym poziomem ryzyka inwestycyjnego co obligacje korporacyjne. Tu z kolei analizowane jest niebezpieczeństwo nieterminowego regulowania zobowiązań przez jednostkę samorządu terytorialnego.
- Instrumenty notowane denominowane w walutach obcych** – mogą charakteryzować się nieco wyższym poziomem ryzyka z uwagi na dodatkowy efekt, jakim jest wpływ zmian kursu walutowego na bieżącą wycenę. Z drugiej strony jednak pozwalają one również na dywersyfikację sektorową portfela inwestycyjnego w branżach niedostatecznie reprezentowanych lub nawet niedostępnych na rynku krajowym.
- Inwestycje w depozyty bankowe oraz bankowe papiery wartościowe** – podejmowane z należytą starannością, stanowią bezpieczną lokatę, której ryzyko związane jest tylko z ewentualnym bankructwem banku przyjmującego depozyt lub emitującego certyfikaty depozytowe. Fundusz składa depozyty tylko w bankach o znaczącej bazie kapitałowej i stabilnej sytuacji finansowej.
- Instrumenty strukturyzowane** – emitowane przez banki są produktem, którego poziom ryzyka zależy od wyceny innych instrumentów. Analizie podlega także ryzyko wypłacalności emitenta oraz opisane powyżej ryzyko stopy procentowej.
- Inwestycje alternatywne (w tym fundusze nieruchomości)** – mogą być obciążone ryzykami specyficznymi dla konkretnych instrumentów, jednak jednym z najistotniejszych ryzyk w tego typu inwestycjach jest ryzyko płynności.

Ryzyka specyficzne związane z inwestowaniem w poszczególne instrumenty finansowe mogą mieć różny wpływ na łączne ryzyko portfela. Zależy to w szczególności od przyjętej strategii inwestycyjnej uwzględniającej w szczególności poziom alokacji w poszczególne klasy aktywów, stopień koncentracji w ramach jednej branży, sektora gospodarczego czy obszaru geograficznego lub zakładającej odzwierciedlenie składu pojedynczego indeksu akcji lub dłużnych papierów wartościowych.

Konsekwencją inwestycji Funduszu w powyższe instrumenty oraz całej działalności inwestycyjnej oraz operacyjnej są następujące ryzyka:

- Ryzyko rynkowe** – ryzyko wahań cen instrumentów składających się na aktywa Funduszu, zarówno ich wzrostu jak i spadku.

- Ryzyko kredytowe** – ryzyko niewywiązania się emitenta z podjętych zobowiązań: spłaty odsetek lub kapitału. Ryzyko kredytowe może zmaterializować się również przez spadek wiarygodności kredytowej emitenta a w konsekwencji obniżenia ceny instrumentu będącego w posiadaniu Funduszu.
- Ryzyko rozliczeniowe** – ryzyko nierozliczenia, nieterminowego rozliczenia, bądź błędnego rozliczenia transakcji dokonywanych przez Fundusz. Każdy z przypadków może mieć wpływ na spadek wartości aktywów Funduszu.
- Ryzyko płynności** – definiowane jest jako brak możliwości realizacji polityki inwestycyjnej funduszu (kupna bądź sprzedaży określonych ilości instrumentów finansowych w danym czasie i zakresie cenowym) na skutek pogorszenia się warunków rynkowych.
- Ryzyko walutowe** – dotyczy aktywów denominowanych w walutach obcych – jest to ryzyko spadku wartości aktywów Funduszu wynikające z aprecjacji waluty polskiej względem walut obcych.
- Ryzyko związane z przechowywaniem aktywów** – przechowywaniem aktywów Funduszu zajmuje się bank depozytariusz, który czuwa nad ich bezpieczeństwem oraz prawidłowością wyceny aktywów Funduszu. Fundusz dokłada wszelkiej staranności przy wyborze banku depozytariusza, również przepisy prawa chronią Fundusz przed skutkami upadłości tej instytucji. Nie ma jednak gwarancji, że błędy w działaniu depozytariusza lub jego ewentualna upadłość nie wpłyną negatywnie na wartość aktywów zgromadzonych w Funduszu.
- Ryzyko związane z koncentracją aktywów lub rynków** – znaczna część aktywów może być inwestowana w jeden typ instrumentu finansowego, jedną klasę aktywów bądź na jednym rynku co wiąże się z ryzykiem skumulowanej straty w sytuacji spadku cen na danym rynku.

Opis ryzyka inwestycyjnego związanego z członkostwem w Funduszu

Ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanego zwrotu z inwestycji w jednostki rozrachunkowe.

Stopa zwrotu funduszu podlega wahaniom w wyniku zmian rynkowej koniunktury, sytuacji makroekonomicznej i kondycji podmiotów, które objęte są inwestycjami Funduszu. Sprowadzają się one do kilku kategorii ryzyk:

- spadku cen akcji polskich, w drugiej kolejności zagranicznych;
- niekorzystnej zmiany kursu walutowego;
- zmiany poziomu stóp procentowych;
- niskiej płynności instrumentów finansowych;
- wzrostu ryzyka kredytowego oraz
- koncentracji aktywów wpływającej m.in. na wahania stopy zwrotu.

Na ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanego zwrotu mogą w szczególności mieć wpływ umowy zawarte przez Fundusz z innymi podmiotami (np. ryzyko nieprawidłowego wykonywania zobowiązań z tych umów) oraz szczególnie warunki transakcji zawieranych przez Fundusz.

Ryzyko wystąpienia szczególnych okoliczności, na których wystąpienie uczestnik Funduszu nie ma wpływu lub ma ograniczony wpływ. Należą do nich:

- przejęcie zarządzania Funduszem przez inne powszechne towarzystwo emerytalne;
- otwarcie likwidacji Funduszu;
- zmiana kontrahenta współpracującego z Funduszem (np. depozytariusza lub podmiotu obsługującego);
- zmiana polityki inwestycyjnej Funduszu.

Ryzyko niewypłacalności gwaranta. Jest to ryzyko niewywiązania się podmiotu ze zobowiązań finansowych wobec Funduszu np. w wyniku upadłości (warto zaznaczyć, że sam Fundusz nie udziela gwarancji członkom).

Ryzyko inflacji. W wyniku wzrostu inflacji spada realna wartość inwestycji Funduszu, czyli wartość inwestycji po uwzględnieniu spadku siły nabywczej pieniądza.

Ryzyko związane z regulacjami prawnymi. Nie można wykluczyć zmian ram prawnych, w których funkcjonuje Fundusz. Każda ze zmian może w różny sposób, również negatywny, wpłynąć na wartość aktywów zgromadzonych w Funduszu i tym samym na wartość jednostki rozrachunkowej. Zmiany mogą dotyczyć w szczególności kwestii podatkowych – nie ma gwarancji, że na członku Funduszu w przyszłości nie będzie ciążył obowiązek podatkowy lub że rentowność lokat Funduszu nie spadnie wskutek zmian prawa podatkowego.

Mamy nadzieję, że obdarzą nas Państwo zaufaniem również w przyszłości, powierzając nam swoje oszczędności. Kolejne odsłony reformy emerytalnej pokazały, że rzetelnie sprawujemy swój mandat, niezależnie od zadanych ram ustawowych.

Treść prospektu oraz więcej informacji o działalności Funduszu znajdą Państwo na naszej stronie internetowej www.aviva.pl.

Z poważaniem,

Michał Herbich
Prezes Zarządu

Wioletta Morawska
Członek Zarządu

Maciej Karasiński
Członek Zarządu

Warszawa, 30 kwietnia 2018 r.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE za rok zakończony 31 grudnia 2017 wraz z Opinią Niezależnego Biegłego Rewidenta

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva BZ WBK

1. Dane o Funduszu oraz Towarzystwie będącym organem Funduszu

Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK (zwany dalej Funduszem) jest zarządzany przez Aviva Powszechne Towarzystwo Emerytalne Aviva BZ WBK S.A. (zwane dalej Towarzystwem) z siedzibą w Warszawie, przy ul. Inflanckiej 4b. Towarzystwo jest wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000005940 w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy. Towarzystwo jest spółką akcyjną, której akcjonariuszami są Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. oraz Bank Zachodni WBK S.A.

Fundusz został utworzony na podstawie zezwolenia Urzędu Nadzoru Funduszy Emerytalnych, obecnie Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), wydanego dnia 26 stycznia 1999 roku i wpisany do rejestru funduszy emerytalnych prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Warszawie dnia 1 lutego 1999 roku pod numerem RFe 1. Fundusz działa zgodnie z ustawą z dnia 28 sierpnia 1997 roku o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 870 z późn.zm.) (zwanej dalej Ustawą o Organizacji i Funkcjonowaniu) oraz Statutem Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva BZ WBK.

2. Sprawozdanie finansowe

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone za okres od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku. Wszystkie dane w sprawozdaniu zaprezentowano w złotych polskich, o ile nie wskazano inaczej.

Sprawozdanie finansowe Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva BZ WBK zostało sporządzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. z 2018 roku, poz. 395 z późn. zm.), (zwanej dalej Ustawą o Rachunkowości) rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1675) (zwanego dalej Rozporządzeniem w Sprawie Szczególnych Zasad Rachunkowości), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 marca 2004 roku w sprawie szczegółowych zasad wyceny aktywów i zobowiązań funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2004 roku, Nr 51, poz. 493, z późn. zm.) (zwanego dalej Rozporządzeniem w Sprawie Szczególnych Zasad Wyceny).

Ostatni prospekt informacyjny zawierający Statut Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva BZ WBK został opublikowany w dzienniku ogólnopolskim Rzeczpospolita w dniu 16 maja 2017 roku.

W dniu 15 września 2017 roku Aviva Powszechne Towarzystwo Emerytalne Aviva BZ WBK S.A opublikowało w w dzienniku ogólnopolskim Rzeczpospolita erratę do Prospektu informacyjnego Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva BZ WBK w zakresie danych w sprawozdaniu finansowym funduszu za rok 2016 dotyczących tabeli „Zmiany w aktywach netto”.

Informacja na temat wartości jednostki rozrachunkowej Funduszu jest podawana codziennie do publicznej wiadomości poprzez publikację w serwisie Polskiej Agencji Prasowej oraz na oficjalnej stronie internetowej Funduszu. Dziennikiem o zasięgu ogólnopolskim wybranym do publikacji wszelkich komunikatów i informacji okresowych na temat Funduszu jest Rzeczpospolita.

Sprawozdanie finansowe Funduszu zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności przez Fundusz w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym. Zarząd Towarzystwa nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuowania działalności przez Funduszu w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez niego dotychczasowej działalności.

Należy zwrócić uwagę, że obecnie trwają prace nad zmianami w przepisach dotyczących otwartych funduszy emerytalnych. Pojawiające się informacje na temat rozważanych rozwiązań wskazują na dużą niepewność co do ostatecznego terminu przedstawienia oraz kształtu propozycji rządowej. Co więcej projekt przedstawiony przez rząd może ulec istotnym zmianom na etapie dalszych prac legislacyjnych.

Jednakże w ramach pojawiających się zapowiedzi dominuje rozwiązanie, w którym zmiana uległaby forma prawna Funduszu i charakter oferowanego produktu. Po przekształceniu w Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych, Towarzystwo miałoby zarządzać aktywami funduszu inwestycyjnego powstałego z 75% obecnych aktywów otwartego funduszu emerytalnego. W tym rozwiązaniu, utworzone rachunki miałyby formę Indywidualnych Kont Zabezpieczenia Emerytalnego i były objęte podobnymi regulacjami podatkowymi.

W związku z niepewnym terminarzem prac, koniecznością przeprowadzenia konsultacji i pełnego procesu legislacyjnego w Sejmie i Senacie, realizacja zamierzeń rządowych będzie prawdopodobnie miała miejsce nie wcześniej niż w pierwszej połowie 2019 roku.

Biorąc pod uwagę niepewność co do ostatecznego kształtu legislacji, horyzont czasowy zmian oraz fakt, że w najbardziej prawdopodobnym obecnie scenariuszu Fundusz będzie kontynuować działalność, w naszej ocenie nie ma podstaw do sporządzenia sprawozdania finansowego przy założeniu innym niż założenie kontynuacji i ciągłości działania Funduszu w perspektywie kolejnych 12 miesięcy od dnia sporządzenia sprawozdania finansowego.

3. Instytucje obsługujące Fundusz

3.1. Depozytariusz

Bankiem Depozytariuszem dla Funduszu w roku sprawozdawczym 2017, jak i w roku 2016 jest Bank Handlowy w Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Senatorskiej 16.

Obowiązki Depozytariusza reguluje Ustawa o Organizacji i Funkcjonowaniu oraz umowa o przechowywanie aktywów, o której mowa w Statucie Funduszu.

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym wynagrodzenie dla Depozytariusza obliczane było zgodnie ze Statutem Funduszu i wyniosło 4 645 046,03 złotych. W analogicznym okresie roku poprzedniego wynagrodzenie dla Depozytariusza wyniosło 3 897 813,27 złotych.

3.2. Agent Transferowy

Rejestr Członków Funduszu, w ramach którego otwierane i obsługiwane są poszczególne rachunki prowadzi Aviva Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Inflanckiej 4b, zwana dalej Agentem Transferowym.

Agent Transferowy jest odpowiedzialny między innymi za:

- terminową i bezbłędną ewidencję umów członkowskich i danych do rejestrów członków,
- rozpatrywanie wniosków dotyczących zmiany funduszu i zawiadomień o nieważności umowy z innym funduszem,
- zmiany danych członków,
- rozpatrywanie roszczeń z tytułu śmierci członka lub ustania wspólnoty majątkowej,
- obsługę korespondencji.

Koszty usług Agenta Transferowego pokrywa Towarzystwo.

4. Cel inwestycyjny Funduszu

1. Fundusz inwestuje składki emerytalne członków w celu zgromadzenia kapitału dla świadczeń wypłacanych po uzyskaniu uprawnień emerytalnych. Celem Funduszu jest długoterminowy przyrost wartości oszczędności zgromadzonych na kontach członków funduszu w wyniku wzrostu wartości jego lokat. Inwestycje Funduszu są dokonywane zgodnie z przepisami art. 139 Ustawy o Organizacji i Funkcjonowaniu, nakazującymi dążenie do osiągnięcia maksymalnego stopnia bezpieczeństwa i rentowności lokat. Ustawa określa także zakres przedmiotowy dopuszczalnych lokat aktywów Funduszu. Podstawowymi instrumentami, w które Fundusz lokował środki przed zmianami regulacyjnymi, które weszły w życie w dniu 1 lutego 2014 roku były akcje krajowe i zagraniczne oraz obligacje Skarbu Państwa, komunalne i korporacyjne. Po dniu 1 lutego 2014 roku Fundusz nie nabywa obligacji, bonów i innych papierów wartościowych, emitowanych, gwarantowanych lub poręczanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, a także pożyczek i kredytów udzielanych tym podmiotom. Powyższe ograniczenie odnosi się również do instrumentów emitowanych, gwarantowanych lub poręczonych przez rządy krajów UE, EOG oraz OECD oraz banków centralnych tych krajów.

2. Przy dokonywaniu inwestycji w akcje uwzględnia się nie tylko maksymalizację osiągniętych zysków, ale również odpowiednie zarządzanie ryzykiem, które jest realizowane poprzez właściwą dywersyfikację portfela inwestycyjnego.

3. Inwestując w akcje Fundusz tworzy zdywersyfikowany portfel aktywów kształtowany w oparciu o analizę fundamentalną spółek. Głównym kryterium inwestycyjnym jest zdolność spółki do generowania długoterminowych zysków, atrakcyjność inwestycyjna branży, płynność i efektywność zarządzania firmą. W przypadkach, gdy jest to uzasadnione, Fundusz realizuje prawa właścicielskie wynikające z posiadanych udziałów poprzez uczestniczenie w Walnych Zgromadzeniach spółek, zatwierdzanie wyników finansowych i wspieranie uchwał zgodnych z interesem uczestników Funduszu.

4. Fundusz dokonuje także inwestycji w papiery dłużne, których emitentem mogą być jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa oraz instytucje finansowe. Dobór papierów wartościowych w ramach tej klasy aktywów odbywa się poprzez ocenę ryzyka kredytowego emitentów, atrakcyjności oferowanej premii w stosunku do ryzyka oraz ocenę płynności instrumentu.

5. W celu poprawy stopnia dywersyfikacji aktywów Funduszu realizowane są inwestycje zagraniczne w ramach nałożonych przepisami prawa limitów inwestycyjnych, a także inwestycje w inne niż wymienione wcześniej instrumenty finansowe dopuszczone przepisami regulującymi działalność Otwartych Funduszy Emerytalnych.

5. Ograniczenia inwestycyjne stosowane przez Fundusz

Prowadząc działalność lokacyjną, Fundusz zobowiązany jest do przestrzegania ograniczeń wynikających z przepisów Ustawy o Organizacji i Funkcjonowaniu, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 2014 roku w sprawie określenia maksymalnej części aktywów otwartego funduszu emerytalnego, jaka może zostać ulokowana w poszczególnych kategoriach lokat (Dz. U. z 2014 roku, poz. 116), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2014 roku w sprawie dodatkowych ograniczeń w zakresie prowadzenia działalności lokacyjnej przez fundusze emerytalne (Dz. U. z 2014 roku, poz. 139), ustawy z dnia 6 grudnia 2013 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz.U. z 2013 roku, poz. 1717) oraz Statutu Funduszu.

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem Fundusz nie naruszył aktywnie zasad prowadzenia działalności lokacyjnej poprzez naruszenie ograniczeń inwestycyjnych, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2014 roku w sprawie dodatkowych ograniczeń w zakresie prowadzenia działalności lokacyjnej przez fundusze emerytalne (Dz.U. z 2014 roku poz. 139).

6. Podatki i opłaty

Na podstawie ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2017 roku, poz. 2343 z późn. zm.) fundusze emerytalne są podmiotowo zwolnione w kraju z podatku dochodowego od osób prawnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 200 z późn. zm.) Fundusz odprowadza 19% zryczałtowany podatek dochodowy od kwot wypłacanych po śmierci członka Funduszu wskazanej przez niego osobie lub jego spadkobiercy. Fundusz nie pobiera jednakże podatku od wypłat transferowych dokonywanych na rachunek otwartego funduszu emerytalnego byłego współmałżonka, albowiem wypłaty takie podlegają zwolnieniu od podatku dochodowego od osób fizycznych.

Fundusz zalicza do swoich przychodów przysługujące mu (na podstawie art. 28 ust.1 Ustawy o Organizacji i Funkcjonowaniu) w zw. z art. 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z 10 grudnia 2015 roku w sprawie wynagrodzenia płatników i inkasentów pobierających podatki na rzecz budżetu

państwa (Dz.U. z 2015 roku, poz. 2154) wynagrodzenie z tytułu terminowego wpłacania podatków pobranych na rzecz budżetu państwa w wysokości 0,3% kwoty ww. pobranych podatków.

7. Zasady ujmowania operacji Funduszu w księgach rachunkowych

Przyjęte przez Fundusz zasady rachunkowości są zgodne z przepisami Ustawy o Rachunkowości, Rozporządzenia w Sprawie Szczególnych Zasad Rachunkowości oraz Rozporządzenia w Sprawie Szczególnych Zasad Wyceny.

Transakcje dotyczące portfela inwestycyjnego

Ujmowanie w księgach transakcji inwestycyjnych

Operacje dotyczące transakcji zawartych przez Fundusz ujmowane są w księgach rachunkowych na dzień zawarcia transakcji, na podstawie dowodu księgowego potwierdzającego ich dokonanie. Operacje polegające na nabyciu lub zbyciu zagranicznych instrumentów finansowych ujmowane są w księgach Funduszu analogicznie jak transakcje na rynku krajowym. W celu realizacji założonej polityki inwestycyjnej w zakresie inwestycji w zagraniczne papiery wartościowe Fundusz dokonuje zakupu walut obcych w bankach krajowych. Operacje zakupu walut obcych ujmowane są w księgach Funduszu w dniu ich zawarcia.

Ujmowanie w księgach nabytych składników portfela inwestycyjnego

Nabyte składniki portfela inwestycyjnego ujmowane są w księgach rachunkowych według ceny nabycia. Zarówno w przypadku krajowych jak i zagranicznych składników portfela inwestycyjnego cena nabycia odzwierciedla iloczyn liczby zakupionych sztuk danego waloru i ceny transakcyjnej za sztukę oraz prowizję maklerską wraz z innymi opłatami (o charakterze publicznoprawnym), zgodnie z § 2 pkt 25 Rozporządzenia w Sprawie Szczególnych Zasad Rachunkowości. Cena nabycia nie obejmuje kosztów transakcyjnych ponoszonych na rzecz Depozytariusza ani izb rozliczeniowych, z pośrednictwa których Fundusz jest zobowiązany korzystać. Składniki portfela nabyte nieodpłatnie posiadają cenę nabycia równą zero. Koszt nabycia akcji objętych w drodze przydziału obejmuje koszt nabycia praw poboru, dzięki którym akcje zostały objęte oraz koszt nabycia akcji nowej emisji.

Ujmowanie w księgach praw poboru i należnych dywidend

Prawa poboru akcji notowanych na rynku regulowanym ujmowane są w księgach rachunkowych w dniu następnym po dniu, w którym po raz ostatni akcje dające to prawo były notowane z prawem poboru. Niewykonane prawa poboru akcji umarzone są według ceny równej zero na dzień wyceny następujący po dniu, w którym upływa termin realizacji zapisów na akcje. Prawa poboru akcji nienotowanych na rynkach regulowanych ujmowane są w księgach rachunkowych w dniu następnym po dniu ustalenia tych praw.

Należne dywidendy z akcji notowanych na rynku regulowanym ujmowane są w księgach rachunkowych na dzień, w którym akcje te po raz pierwszy były notowane bez dywidendy. Prawa do otrzymania dywidendy od akcji nienotowanych na rynkach regulowanych są ujmowane w księgach Funduszu na zasadach określonych dla praw poboru akcji nienotowanych na rynkach regulowanych, jak opisano powyżej.

W przypadku gdy na rynkach zagranicznych przyjęte są odmienne metody dotyczące ujmowania praw poboru lub dywidend, nabyte prawa ujmuje się zgodnie z metodami określonymi na tych rynkach w dniu uzyskania dokumentu potwierdzającego istnienie oraz wartość tych praw.

Transakcje sprzedaży składników portfela inwestycyjnego

Składniki portfela inwestycyjnego uznawane za jednakowe co do rodzaju i emitenta są wyceniane zgodnie z zasadą FIFO, polegającą na przypisaniu sprzedanym papierom wartościowym najwyższej ceny nabycia lub najwyższej ceny nabycia powiększonej o amortyzację, w przypadku instrumentów wycenianych metodą amortyzacji liniowej, dla danego składnika portfela inwestycyjnego.

Metody, o której mowa powyżej, nie stosuje się do papierów wartościowych nabytych z udzielonym przez drugą stronę zobowiązaniem się odkupu, w transakcji mającej na celu zabezpieczenie udzielonego depozytu lub pożyczki.

Operacje dotyczące przychodów i kosztów Funduszu

Ujmowanie w księgach przychodów odsetkowych

Należne odsetki wynikające z posiadania papierów wartościowych oraz lokat bankowych naliczane są zgodnie z warunkami emisji (w przypadku dłużnych papierów wartościowych) lub warunkami uzgodnionymi w odniesieniu do danej transakcji (w przypadku lokat bankowych) i ujmowane są w księgach Funduszu w wartości przypadającej na dzień wyceny. Należne odsetki od zakupionych papierów wartościowych ujmowane są w księgach Funduszu w dniu rejestracji dowodu zakupu do momentu rozliczenia w wartości z dnia rozliczenia.

W przypadku sprzedaży papierów wartościowych wraz z odsetkami należnymi, z tytułu posiadania tych walorów, należne odsetki ujmowane są w dniu rejestracji dowodu sprzedaży w wartości przypadającej na dzień rozliczenia.

Wartość odsetek naliczonych od dłużnych papierów wartościowych stanowi składnik portfela inwestycyjnego.

Ujmowanie w księgach odpisu dyskonta lub amortyzacji premii dla papierów nabytych poniżej lub powyżej wartości nominalnej

Amortyzację premii od dłużnych papierów wartościowych ujmuje się w portfelu inwestycyjnym poprzez zmniejszenie ceny nabycia oraz zwiększenie kosztów amortyzacji premii. Odpis dyskonta od dłużnych papierów wartościowych ujmuje się w portfelu inwestycyjnym poprzez zwiększenie wartości nabycia oraz przychodów z odpisu dyskonta.

Ujmowanie w księgach dywidend i udziałów w zyskach

Należną dywidendę z akcji notowanych na rynku regulowanym ujmuje się w księgach rachunkowych zgodnie z zapisami w punkcie powyżej „Ujmowanie w księgach praw poboru i należnych dywidend”.

Należne podatki od przychodów z inwestycji zagranicznych Funduszu pomniejszają przychody z inwestycji rozpoznawane w Rachunku zysków i strat Funduszu.

Ujmowanie w księgach kosztów pokrywanych z aktywów Funduszu

Koszty z tytułu zarządzania Funduszem przez Towarzystwo, opłat dla Depozytariusza, zasilenia rachunku premiowego oraz odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek ujmowane są memoriałowo w każdym dniu wyceny w wysokości przypadającej na dany dzień wyceny.

Zgodnie z § 17 Statutu Funduszu wynagrodzenie Depozytariusza, pokrywane bezpośrednio z aktywów Funduszu, naliczane jest od wartości aktywów netto Funduszu według stanu na ostatni roboczy dzień miesiąca i płatne w odstępach miesięcznych.

Ujmowanie w księgach różnic kursowych

Zgodnie z art. 19 ust. 4 i 5 Rozporządzenia w Sprawie Szczególnych Zasad Rachunkowości różnice kursowe powstałe w wyniku sprzedaży składników portfela inwestycyjnego Funduszu ujmuje się jako zrealizowane dodatnie i ujemne starty bądź zyski z inwestycji.

Różnice kursowe powstałe w wyniku aktualizacji wartości składników portfela inwestycyjnego Fundusz ujmuje się jako niezrealizowane dodatnie i ujemne zyski bądź straty z wyceny inwestycji.

Zgodnie z art. 27 ust. 7 i z art. 28 ust. 6 Rozporządzenia w Sprawie Szczególnych Zasad Rachunkowości zrealizowane i niezrealizowane dodatnie i ujemne różnice kursowe powstałe w związku z wyceną praw majątkowych wynikających ze składników portfela inwestycyjnego, a także środków pieniężnych, należności oraz zobowiązań denominowanych w walutach państw będących członkami UE lub stronami umowy o EOG, lub członkami OECD są ujmowane jako różnice kursowe dodatnie bądź ujemne.

Ustalenie wyniku finansowego

Wynik finansowy Funduszu obejmuje: wynik z inwestycji, zrealizowany zysk (stratę) z inwestycji oraz niezrealizowany zysk (stratę) z wyceny inwestycji.

Wynik roku 2017 jest prezentowany w zakumulowanym nierozdysponowanym wyniku finansowym w bilansie.

Operacje dotyczące kapitału członkowskiego, kapitału rezerwowego, kapitału premiowego

Wpłaty dokonywane na rzecz członków Funduszu (kapitał członkowski), oraz na kapitał premiowy ujmowane są w księgach Funduszu na rachunku przeliczeniowym na dzień otrzymania, po uzyskaniu dowodu księgowego potwierdzającego ich dokonanie.

Otrzymane wpłaty zidentyfikowane jako należne członkom Funduszu przeliczane są na jednostki rozrachunkowe w najbliższym dniu wyceny odpowiednio po otrzymaniu wpłaty na rachunek przeliczeniowy według wartości jednostki rozrachunkowej na dzień przeliczenia.

Zgodnie z art. 15 Rozporządzenia w Sprawie Szczególnych Zasad Rachunkowości, do dnia przekazania Towarzystwu środków z tytułu prelimitowanych kosztów rachunku premiowego, wartość zobowiązania wykazuje się jako zobowiązanie wobec Towarzystwa.

Środki pieniężne otrzymane od Towarzystwa tytułem wpłat na kapitał premiowy przeliczane są na jednostki rozrachunkowe na tych samych zasadach, co środki wpłacane na rzecz członków Funduszu. Zmniejszenie kapitałów Funduszu ujmowane jest w księgach rachunkowych na dzień przeliczenia jednostek rozrachunkowych na środki pieniężne w oparciu o wartość jednostki rozrachunkowej obowiązującej w dniu przeliczenia.

8. Metodologia wyceny aktywów Funduszu

Aktywa i zobowiązania Funduszu wycenia się, a wartość aktywów netto jest ustalana w każdym dniu wyceny i stanowi ona podstawę ustalenia wartości jednostki rozrachunkowej, zgodnie z przepisami rozdziału 17 ustawy o Organizacji i Funkcjonowaniu.

Wartość aktywów netto Funduszu stanowią wszystkie aktywa pomniejszone o zobowiązania Funduszu w dniu wyceny.

Wartość jednostki rozrachunkowej w okresie obrotowym objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym wyliczana jest z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku i z taką samą dokładnością jest brana pod uwagę w wyliczeniach systemu do rozliczeń.

Wycena portfela inwestycyjnego Funduszu

Papiery wartościowe notowane na regulowanym rynku giełdowym wyceniane są w dniu wyceny w oparciu o kurs średni ważony wolumenem obrotu z tego dnia lub alternatywnie o kurs zamknięcia, kurs jednolity albo kurs odniesienia, a w przypadku braku wymienionych na podstawie odpowiedniego kursu wyceny z ostatniego dnia, w którym został on ustalony.

Wartość zagranicznych papierów wartościowych wyrażana jest w złotych polskich, w oparciu o kurs średni walut obcych ustalany przez Narodowy Bank Polski w dniu wyceny.

Wartość akcji i praw do akcji nienotowanych na rynku regulowanym, jest równa wartości akcji tego emitenta notowanych na rynku wyceny. Jeżeli między akcjami nowej emisji i akcjami notowanymi na rynku regulowanym istnieją różnice w zakresie uprawnień przysługujących ich posiadaczom, wartość akcji nowej emisji jest określana jako wartość akcji emisji notowanej na rynku wyceny skorygowana o wartość uprawnień przysługujących posiadaczom akcji różniących te emisje.

Prawa poboru objęte w przypadku nieodpłatnego przydziału z tytułu posiadania akcji do czasu ich notowań wycenia się według wartości teoretycznej, przy zastosowaniu zasady ostrożnej wyceny lub po wartości równej zero, jeśli na dzień wyceny nie została opublikowana cena emisyjna nowej serii akcji.

Rynek wyceny dla poszczególnych walorów jest wybierany z zachowaniem przepisów zawartych w Rozporządzeniu w Sprawie Szczególnych Zasad Wyceny. W przypadku notowania papierów wartościowych jednocześnie na rynku wyceny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą, ich wycena jest dokonywana na podstawie notowań na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Jeśli w ocenie Funduszu na podstawie m.in. badania aktywności rynku dla danego instrumentu, zagraniczny rynek wyceny jest istotnie bardziej płynny niż rynek wyceny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej Fundusz wskazuje do wyceny takiego instrumentu odpowiedni rynek zagraniczny. Zmiany

rynku wyceny można dokonać o ile w dwóch kolejnych miesiącach kalendarzowych obroty na innym rynku wyceny przekroczyły wielkość obrotu na dotychczasowym rynku wyceny.

Podstawową metodą wyceny krótkoterminowych dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na rynku regulowanym, jest liniowa amortyzacja dyskonta lub premii w stosunku do ceny nabycia.

Jeżeli nie jest możliwa wycena aktywów według powyższej zasady, papiery są długoterminowe, lub też dokonanie wyceny z zastosowaniem tej zasady byłoby sprzeczne z zasadą ostrożności, albo dokonanie wyceny z zastosowaniem ww. zasady prowadziłoby do wyceny znacznie odbiegającej na niekorzyść od wartości rynkowej, Fundusz dokonuje wyceny wartości tych aktywów według określonej przez siebie szczegółowej metodologii wyceny, zgodnie art. 14 ust. 1 Rozporządzenia w Sprawie Szczegółowych Zasad Wyceny. Metodologia ta uwzględnia również modele oparte o obciążającą strukturę stóp procentowych, premie za ryzyko (obejmującą ryzyko kredytowe, płynności etc.), konwencje dni roboczych oraz bazy odsetkowej wynikające z warunków emisji instrumentu, zasady interpolacji czynników dyskontowych oraz wycenę możliwości wcześniejszego wykupu obligacji przez emitenta.

Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych lub specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych wycenia się według ostatniej ceny odkupu jednostki uczestnictwa w dniu wyceny. W okresie między sprzedażą przez otwarty fundusz inwestycyjny jednostek uczestnictwa a pierwszym dniem, w którym ten fundusz dokonuje odkupu tych jednostek, ich wycena jest dokonywana według ostatniej ceny nabycia, a w przypadku gdy istnieją różne ceny nabycia z tego samego dnia stosuje się średnią cenę nabycia ważoną wolumenem nabytych przez dany fundusz emerytalny jednostek uczestnictwa.

Certyfikaty inwestycyjne emitowane przez fundusze inwestycyjne zamknięte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne zamknięte lub fundusze inwestycyjne mieszane są wyceniane według ostatniej ceny ich wykupu, a jeżeli są notowane na rynku wyceny i były przedmiotem obrotu po ostatnim dniu wyceny, są wyceniane w oparciu o kurs wyceny z dnia wyceny.

W przypadku braku kursu wyceny z dnia wyceny są wyceniane w oparciu o kurs wyceny z ostatniego dnia, w którym został ustalony.

Pozostałe papiery wartościowe nie wymienione wyżej wycenianie są według ceny nabycia.

Wycena pozostałych aktywów i zobowiązań Funduszu

Należne Funduszowi odsetki od lokat bankowych ujmowane są w aktywach Funduszu zgodnie z zasadą memoriału.

Wierzytelności z tytułu pożyczki, kredytu lub depozytu wyceniane są według sumy wartości nominalnej i odsetek naliczonych do dnia wyceny.

9. Proces przekazywania składek emerytalnych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Źródłem wpłat alokowanych do kapitału członkowskiego Funduszu w okresie sprawozdawczym kończącym się dnia 31 grudnia 2017 roku były składki emerytalne pochodzące z następujących źródeł:

– przekazywane w postaci przelewów środków pieniężnych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS),

– otrzymywane w ramach wpłat transferowych w wyniku przystąpienia do Funduszu osób, które rozwiązały umowę członkowską z innym otwartym funduszem emerytalnym (zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości otwarte fundusze emerytalne wykazują wartość wpłat z tytułu składek emerytalnych w wysokości kwot faktycznie otrzymanych). Transfer składek na rzecz Funduszu jest poza kontrolą Towarzystwa,

Zgodnie z przepisami regulującymi rachunkowość funduszy emerytalnych Fundusz ujmuje w kapitałach Funduszu faktycznie otrzymane i przeliczone na jednostki rozrachunkowe wpłaty na rachunek bankowy z tytułu składek. Dane agenta transferowego Funduszu oraz ogólnie dostępne informacje dotyczące rynku funduszy emerytalnych wskazują na fakt, iż dla pewnej liczby członków Funduszu składki nie zostały przekazane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych („ZUS”) lub były przekazywane nieregularnie. Załączone sprawozdanie finansowe uwzględnia jedynie składki otrzymane w formie wpływów na rachunek bankowy i przeliczonych na jednostki rozrachunkowe do dnia 31 grudnia 2017 roku.

Zwroty nadpłat składek są rozliczane poprzez kompensatę z bieżącymi zobowiązaniami ZUS wobec funduszy emerytalnych.

10. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości i zasad szacunku i sposobu prezentacji danych w sprawozdaniu finansowym

W roku obrotowym kończącym się 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły istotne zmiany zasad rachunkowości jak i sposób prezentacji danych w sprawozdaniu finansowym.

11. Informacja o znaczących zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym, a nie uwzględnionych w sprawozdaniu finansowym

W roku obrotowym kończącym się 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły zdarzenia, które nie zostały, a powinny być ujęte w księgach rachunkowych roku obrotowego lub odpowiednio ujawnione w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

12. Informacje o znaczących zdarzeniach dotyczących lat ubiegłych ujętych w sprawozdaniu finansowym

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania nie ujawniły się znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych, które wymagałyby ujęcia w sprawozdaniu finansowym za okres sprawozdawczy.

W sprawozdaniu finansowym Funduszu sporządzonym na datę 31 grudnia 2016 r. w tabeli „Zmiany w aktywach netto” błędnie zaprezentowano wynik z realizacji transakcji sprzedaży obligacji komercyjnej wyemitowanej przez Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Bydgoszczy Sp. z o.o. z terminem wykupu 20 kwietnia 2029 roku. W wyniku którego kwota 628 521,55 zł uległa przesunięciu

między pozycjami „Wynik z inwestycji” a „Zrealizowany zysk (strata) z inwestycji” (bez wpływu na wynik finansowy).

W sprawozdaniu za rok 2017 dane porównawcze w rachunku zysków i strat zostały przekształcone w następujący sposób:

Pozycja „Zmiany w aktywach netto”	przed zmianą	po zmianie	różnica
Wynik z inwestycji	985 588 720,95	984 960 199,40	628 521,55
Zrealizowany zysk (strata) z inwestycji	(84 951 610,61)	(84 323 089,06)	(628 521,55)

13. Informacje o zmianach dotyczących ujawniania aktywów i zobowiązań wynikających z transakcji dokonywanych w ramach Portfela inwestycyjnego Funduszu.

W okresie objętym sprawozdaniem nie wystąpiły znaczące wydarzenia dotyczące roku obrotowego mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji bilansowych oraz wyniku finansowego.

14. Informacje o kontrolach Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego

W dniach od 7 września do 23 października 2017 roku organ nadzoru (KNF) przeprowadził kontrolę działalności Funduszu i Towarzystwa. Zakres przedmiotowy kontroli obejmował następujące zagadnienia:

- zarządzanie ryzykiem ujawnienia tajemnicy zawodowej,
- monitorowanie stopnia zaangażowania kapitałowego Funduszu w spółkach,
- zarządzanie ryzykiem działalności Towarzystwa,
- zwrot podatków lub ich części od przychodów osiągniętych przez Funduszu poza granicami kraju,
- obowiązki informacyjne Funduszu wobec członków,
- podział środków i wypłaty dokonywane przez Fundusz z tytułu rozwiązania małżeństwa przez rozwód lub unieważnienie, zmiany stosunków majątkowych między członkiem, a jego współmałżonkiem lub śmierci członka Funduszu. Zasady wypłat w trybie art. 129a ustawy,
- wypłata środków pochodzących z wypłaty transferowej wchodzących w skład wspólności majątkowej z rachunków członków wykreślonych,
- wykonanie powiadomienia z dnia 19 grudnia 2013 r.

W dniu 30 stycznia 2018 roku Towarzystwo otrzymało protokół z ww. kontroli. Po analizie protokołu Towarzystwo nie zidentyfikowano w nim punktów, do których należałoby zgłosić organowi nadzoru umotywowane zastrzeżenia lub uwagi. Na podstawie protokołu po kontroli, KNF może przedstawić powiadomienie, do którego Towarzystwo może się ustosunkować, do dnia sporządzenia powyższej informacji powiadomienie nie wpłynęło do Towarzystwa.

PODSTAWOWE DANE FINANSOWE

1. BILANS FUNDUSZU (w złotych)

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Aktywa	39 724 710 534,72	33 792 076 813,13
Portfel inwestycyjny	39 011 904 414,03	33 023 491 873,44
Środki pieniężne:	606 451 144,61	717 446 151,98
na rachunku przeliczeniowym:	28 093 873,31	24 705 312,40
– na rachunku wpłat	27 508 790,89	24 349 191,95
– na rachunku wypłat	585 082,42	356 120,45
na pozostałych rachunkach	578 357 271,30	692 740 839,58
Należności:	106 354 976,08	51 138 787,71
z tytułu zbytych składników portfela inwestycyjnego	81 371 202,34	19 588 220,89
z tytułu dywidend	11 126 553,84	14 788 120,25
z tytułu odsetek	4 216 947,83	1 928 360,12
od towarzystwa	102 341,37	84 541,65
pozostałe należności	9 537 930,70	14 749 544,80
Zobowiązania	255 777 626,10	110 195 264,42
Z tytułu nabytych składników portfela inwestycyjnego	225 789 085,59	90 066 742,78
Wobec towarzystwa	2 011 236,73	1 756 128,69
Pozostałe zobowiązania	13 364 034,29	5 433 163,28
Rozliczenia międzyokresowe	14 613 269,49	12 939 229,67
Aktywa netto	39 468 932 908,62	33 681 881 548,71
Kapitał funduszu	3 751 845 547,52	4 584 026 668,74
Kapitał rezerwowy	(690 600,66)	(556 298,04)
Kapitał premiový	(2 914 209,56)	(2 501 433,71)
Zakumulowany nierozdysponowany wynik finansowy	35 720 692 171,32	29 100 912 611,72
Zakumulowany nierozdysponowany wynik z inwestycji	19 212 748 882,15	18 503 249 204,01
Zakumulowany nierozdysponowany zrealizowany zysk (strata) z inwestycji	4 069 463 459,64	3 469 552 957,58
Niezrealizowany zysk (strata) z wyceny inwestycji	12 438 479 829,53	7 128 110 450,13
Kapitał i akumulowany nierozdysponowany wynik finansowy razem	39 468 932 908,62	33 681 881 548,71

Pozostałe pozycje Bilansu, określone w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1675) wykazują wartości zerowe.

Załączone wprowadzenie oraz dodatkowe informacje i objaśnienia są integralną częścią niniejszego sprawozdania finansowego.

2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (w złotych)

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Przychody operacyjne	903 757 092,41	1 202 816 032,11
Przychody portfela inwestycyjnego	895 049 472,24	1 131 950 390,51
Dywidendy i udziały w zyskach	775 970 576,28	990 278 202,58
Odsetki, w tym:	116 778 552,87	109 237 654,53
– odsetki od dłużnych papierów wartościowych	84 580 899,89	78 944 215,53
– odsetki od depozytów bankowych i bankowych papierów wartościowych	32 197 652,98	30 293 439,00
Odpis dyskonta od dłużnych papierów wartościowych nabytych poniżej wartości nominalnej	2 300 343,09	1 553 894,51
Pozostałe przychody portfela inwestycyjnego	0,00	30 880 638,89
Przychody ze środków pieniężnych na rachunkach bankowych	5 318 483,96	5 199 961,22
Różnice kursowe dodatnie powstałe w związku z wycena praw majątkowych wynikających ze składników portfela inwestycyjnego, a także środków pieniężnych, należności oraz zobowiązań denominowanych w walutach państw będących członkami UE lub stronami umowy o EOG, lub członkami OECD	2 943 348,67	53 226 272,01
Pozostałe przychody	445 787,54	12 439 408,37
Koszty operacyjne	194 851 845,70	217 855 832,71
Koszty zarządzania funduszem	166 755 255,24	142 453 534,54
Koszty zasilenia rachunku premiewego	22 853 111,30	18 543 365,86
Koszty wynagrodzenia depozytariusza	4 645 046,03	3 897 817,27
Koszty portfela inwestycyjnego, w tym:	79 666,38	255 970,94
amortyzacja premii od dłużnych papierów wartościowych nabytych powyżej wartości nominalnej	79 666,38	255 970,94
pozostałe koszty inwestycyjne	0,00	0,00
Koszty zaciągniętych pożyczek i kredytów	8 302,49	2 788,32
Przychody z tytułu uzupełnienia aktywów funduszu środkami zgromadzonymi na rachunku premiewym	(13 123 450,91)	(9 745 255,62)
Różnice kursowe ujemne powstałe w związku z wycena praw majątkowych wynikających ze składników portfela inwestycyjnego, a także środków pieniężnych, należności oraz zobowiązań denominowanych w walutach państw będących członkami UE lub stronami umowy o EOG, lub członkami OECD	3 977 687,68	52 159 657,39
Koszty danin publiczno-prawnych	9 656 194,11	10 287 582,32
Pozostałe koszty	33,38	371,69
Wynik z inwestycji	708 905 246,71	984 960 199,40
Zrealizowany i niezrealizowany zysk (strata)	5 910 874 312,89	1 982 412 799,65
Zrealizowany zysk (strata) z inwestycji	600 504 933,49	(84 323 089,06)
Niezrealizowany zysk (strata) z wyceny inwestycji	5 310 369 379,40	2 066 735 888,71
Wynik z operacji	6 619 779 559,60	2 967 372 999,05
Wynik finansowy	6 619 779 559,60	2 967 372 999,05

Pozostałe pozycje Rachunku zysków i strat, określone w załączniku do Rozporządzenia w Sprawie Szczegółowych Zasad Rachunkowości wykazują wartości zerowe.

Załączone wprowadzenie oraz dodatkowe informacje i objaśnienia są integralną częścią niniejszego sprawozdania finansowego.

3. ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO FUNDUSZU (w złotych)

	2017	2016 (dane porównywalne)
Zmiana wartości aktywów netto		
Wartość aktywów netto na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego	33 681 881 548,71	30 935 638 333,17
Wynik finansowy w okresie sprawozdawczym (razem), w tym:	6 619 779 559,60	2 967 372 999,05
wynik z inwestycji	708 905 246,71	984 960 199,40
zrealizowany zysk (strata) z inwestycji	600 504 933,49	(84 323 089,06)
niezrealizowany zysk (strata) z wyceny inwestycji	5 310 369 379,40	2 066 735 888,71
Zmiany w kapitale w okresie sprawozdawczym, w tym:	(832 728 199,69)	(221 129 783,51)
zwiększenia kapitału z tytułu wpłat przeliczonych na jednostki rozrachunkowe	704 387 312,21	694 102 680,72
zmniejszenia kapitału z tytułu umorzenia jednostek rozrachunkowych	1 537 115 511,90	915 232 464,23
łączna zmiana wartości aktywów netto w okresie sprawozdawczym	5 787 051 359,91	2 746 243 215,54
Wartość aktywów netto na koniec okresu sprawozdawczego	39 468 932 908,62	33 681 881 548,71
Zmiana liczby jednostek rozrachunkowych		
Zmiana liczby jednostek rozrachunkowych w okresie sprawozdawczym, w tym:		
Liczba wszystkich jednostek rozrachunkowych na początek okresu sprawozdawczego	894 148 012,4412	900 764 658,0130
Liczba wszystkich jednostek rozrachunkowych na koniec okresu sprawozdawczego	875 036 719,9937	894 148 012,4412
Liczba jednostek rozrachunkowych na rachunku rezerwowym na początek okresu sprawozdawczego	0,0000	0,0000
Liczba jednostek rozrachunkowych na rachunku rezerwowym na koniec okresu sprawozdawczego	0,0000	0,0000
Liczba jednostek rozrachunkowych na rachunku premiewym na początek okresu sprawozdawczego	88 857,6675	91 104,8362
Liczba jednostek rozrachunkowych na rachunku premiewym na koniec okresu sprawozdawczego	90 212,4153	88 857,6675
Zmiana wartości aktywów netto na jednostkę rozrachunkową		
Wartość aktywów netto na jednostkę rozrachunkową na początek okresu sprawozdawczego	37,67	34,34

	2017	2016 (dane porównywalne)
Wartość aktywów netto na jednostkę rozrachunkową na koniec okresu sprawozdawczego	45,11	37,67
Procentowa zmiana wartości aktywów netto na jednostkę rozrachunkową w okresie sprawozdawczym	19,750%	9,697%
Minimalna wartość aktywów netto na jednostkę rozrachunkową w okresie sprawozdawczym	37,65	31,73
Maksymalna wartość aktywów netto na jednostkę rozrachunkową w okresie sprawozdawczym	45,68	37,67
Wartość aktywów netto na jednostkę rozrachunkową na ostatni dzień wyceny w okresie sprawozdawczym	45,11	37,67

4. ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM (w złotych)

	2017	2016
Kapitały razem funduszu na początek okresu sprawozdawczego	33 681 881 548,71	30 935 638 333,17
Kapitał funduszu na początek okresu sprawozdawczego	4 584 026 668,74	4 804 666 878,65
Zmiany w kapitale funduszu	(832 181 121,22)	(220 640 209,91)
zwiększenia z tytułu:	671 978 780,97	666 607 650,10
– wpłat członków	666 013 496,12	661 157 084,45
– otrzymanych wpłat transferowych	5 965 284,85	5 450 565,65
zmniejszenia z tytułu:	1 504 159 902,19	887 247 860,01
– wypłat transferowych	5 464 965,75	9 918 765,56
– wypłat osobom uprawnionym	33 303 915,36	26 605 321,04
– wypłata do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu ustalenia prawa do okresowej emerytury kapitałowej oraz innych wypłat realizowanych na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	1 431 587 764,19	813 907 287,64
– pozostałe	33 803 256,89	36 816 485,77
Kapitał funduszu na koniec okresu sprawozdawczego	3 751 845 547,52	4 584 026 668,74
Kapitał rezerwowi funduszu na początek okresu sprawozdawczego	(556 298,04)	(465 351,72)
Zmiany w kapitale rezerwowym	(134 302,62)	(90 946,32)
zwiększenia z tytułu:	9 848 928,09	9 074 201,14
– przeniesienia środków z rachunku premiewego	9 848 928,09	9 074 201,14
zmniejszenia z tytułu:	9 983 230,71	9 165 147,46
– wypłat na rzecz towarzystwa	9 983 230,71	9 165 147,46
Kapitał rezerwowi funduszu na koniec okresu sprawozdawczego	(690 600,66)	(556 298,04)
Kapitał premiewi funduszu na początek okresu sprawozdawczego	(2 501 433,71)	(2 102 806,43)
Zmiany w kapitale premiewym	(412 775,85)	(398 627,28)
zwiększenia z tytułu:	22 559 603,15	18 420 829,48
– wpłat towarzystwa	22 559 603,15	18 420 829,48
zmniejszenia z tytułu:	22 972 379,00	18 819 456,76
– zasilenia rachunku rezerwowego	9 848 928,09	9 074 201,14
– zasilenia funduszu	13 123 450,91	9 745 255,62
Kapitał premiewi funduszu na koniec okresu sprawozdawczego	(2 914 209,56)	(2 501 433,71)
Wynik finansowy	35 720 692 171,32	29 100 912 611,72
Kapitały razem w dyspozycji funduszu na koniec okresu sprawozdawczego	39 468 932 908,62	33 681 881 548,71

Pozostałe pozycje tabeli Zmiany w aktywach netto oraz tabeli Zmiany w kapitałach własnych, określone w załączniku do Rozporządzenia w Sprawie Szczegółowych Zasad Rachunkowości wykazują wartości zerowe.

Załączone wprowadzenie oraz dodatkowe informacje i objaśnienia są integralną częścią niniejszego sprawozdania finansowego.

5. ZESTAWIENIE PORTFELA INWESTYCYJNEGO

Instrument finansowy	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku				Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku			
	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)
Depozyty w bankach krajowych w walucie polskiej		1 850 000,00	1 850 000,00	4,66		2 000 000,00	2 000 000,00	5,92
LOKATA (BANK POLSKA KASA OPIEKI S.A.)		250 000,00	250 000,00	0,63		300 000,00	300 000,00	0,89
LOKATA (BANK POLSKA KASA OPIEKI S.A.)		300 000,00	300 000,00	0,76		200 000,00	200 000,00	0,59
LOKATA (BANK POLSKA KASA OPIEKI S.A.)		200 000,00	200 000,00	0,50		200 000,00	200 000,00	0,59
LOKATA (BANK POLSKA KASA OPIEKI S.A.)		0,00	0,00	0,00		450 000,00	450 000,00	1,33
LOKATA (BNP PARIBAS S.A. ODDZIAŁ W POLSCE)		350 000,00	350 000,00	0,88		300 000,00	300 000,00	0,89
LOKATA (BNP PARIBAS S.A. ODDZIAŁ W POLSCE)		150 000,00	150 000,00	0,38		200 000,00	200 000,00	0,59
LOKATA (BNP PARIBAS S.A. ODDZIAŁ W POLSCE)		300 000,00	300 000,00	0,76		0,00	0,00	0,00
LOKATA (ING BANK SŁĄSKI S.A.)		0,00	0,00	0,00		150 000,00	150 000,00	0,44
LOKATA (MBANK S.A.)		100 000,00	100 000,00	0,25		100 000,00	100 000,00	0,30
LOKATA (POWSZECHNA KASA OSZCZĘDNOŚCI BANK POLSKI S.A.)		200 000,00	200 000,00	0,50		0,00	0,00	0,00
LOKATA (RAIFFEISEN BANK POLSKA S.A.)		0,00	0,00	0,00		100 000,00	100 000,00	0,30
Depozyty w bankach krajowych w walutach państw UE, EOG i OECD			0,02	0,02			0,00	0,00

Instrument finansowy	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku				Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku			
	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)
LOKATA EUR (BANK HANDLOWY W WARSZAWIE S.A.)		0,02	0,02	0,00		0,00	0,00	0,00
Obligacje inne niż wymienione w pkt. 11, bankowe papiery wartościowe lub listy zastawne, emitowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego	1 355 000	1 355 000,00	1 365 961,58	3,44	1 075 000	1 075 000,00	1 085 088,33	3,21
BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO S.A. - BGK0217 - 27/02/2017	0	0,00	0,00	0,00	500 000	500 000,00	503 876,55	1,49
BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO S.A. - BGK0118 - 25/01/2018	475 000	475 000,00	479 883,90	1,21	475 000	475 000,00	480 415,71	1,42
BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO S.A. - BGK0219 - 19/02/2019	100 000	100 000,00	101 030,55	0,25	100 000	100 000,00	100 796,07	0,30
BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO S.A. - BGK0220 - 27/02/2020	500 000	500 000,00	503 975,50	1,27	0	0,00	0,00	0,00
BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO S.A. - BGK0520 - 19/05/2020	200 000	200 000,00	200 614,32	0,51	0	0,00	0,00	0,00
BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO S.A. - BGK1021 - 03/10/2021	80 000	80 000,00	80 457,31	0,20	0	0,00	0,00	0,00
Listy zastawne	453 750	503 250,00	507 585,81	1,28	453 250	453 250,00	455 132,82	1,35
MBANK HIPOTECZNY S.A. - MBHPA21 - 21/06/2019	25 000	25 000,00	25 021,25	0,06	25 000	25 000,00	25 021,25	0,07
MBANK HIPOTECZNY S.A. - MBHPA22 - 28/07/2022	65 000	65 000,00	65 750,56	0,17	65 000	65 000,00	65 738,04	0,19
MBANK HIPOTECZNY S.A. - MBHPA23 - 20/02/2023	50 000	50 000,00	50 322,83	0,13	50 000	50 000,00	50 281,13	0,15
MBANK HIPOTECZNY S.A. - MBHPA24 - 28/04/2022	73 700	73 700,00	73 572,30	0,19	73 700	73 700,00	73 477,42	0,22
MBANK HIPOTECZNY S.A. - MBHPA26 - 10/09/2020	60 000	60 000,00	60 652,77	0,15	60 000	60 000,00	60 109,91	0,18
MBANK HIPOTECZNY S.A. - MBHPA27 - 20/09/2021	50 000	50 000,00	50 756,46	0,13	50 000	50 000,00	49 944,14	0,15
MBANK HIPOTECZNY S.A. - MBHPA32 - 15/09/2023	500	50 000,00	50 065,98	0,13	0	0,00	0,00	0,00
PEKAO BANK HIPOTECZNY S.A. - PEK0321 - 14/03/2021	50 000	50 000,00	50 442,50	0,13	50 000	50 000,00	50 439,50	0,15
PEKAO BANK HIPOTECZNY S.A. - PEOH203 - 22/11/2021	40 000	40 000,00	40 124,80	0,10	40 000	40 000,00	40 124,80	0,12
PEKAO BANK HIPOTECZNY S.A. - PEOH204 - 22/02/2022	39 550	39 550,00	40 876,36	0,10	39 550	39 550,00	39 996,63	0,12
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego będące przedmiotem oferty publicznej	111 742	107 358,93	127 490,49	0,32	111 742	107 358,93	127 097,65	0,38
MIASTO STOŁECZNE WARSZAWA - WAW1019 - 25/10/2019	9 365	8 920,35	10 300,56	0,03	9 365	8 920,35	10 572,15	0,03
MIASTO STOŁECZNE WARSZAWA - WAW0922 - 23/09/2022	102 377	98 438,58	117 189,93	0,30	102 377	98 438,58	116 525,50	0,35
Obligacje przychodowe	502	27 646,15	28 803,77	0,07	502	31 259,33	32 610,75	0,10
MIEJSKIE WODOCIĄGI I KANALIZACJA W BYDGOSZCZY SP. Z O.O. - MBOBLMWIK0424 - 20/04/2024	374	17 255,11	17 328,72	0,04	374	19 955,91	20 044,16	0,06
MIEJSKIE WODOCIĄGI I KANALIZACJA W BYDGOSZCZY SP. Z O.O. - MBOBLMWIK0429 - 20/04/2029	128	10 391,04	11 475,05	0,03	128	11 303,42	12 566,58	0,04
Zabezpieczone całkowicie dłużne papiery wartościowe emitowane przez inne podmioty niż jednostki samorządu terytorialnego będące przedmiotem oferty publicznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	60 000	60 000,00	60 078,29	0,15	60 000	60 000,00	60 807,76	0,18
Orbis SA - ORB0620 - 26/06/2020	40 000	40 000,00	39 878,19	0,10	40 000	40 000,00	40 563,38	0,12
Orbis SA - ORB0721 - 29/07/2021	20 000	20 000,00	20 200,11	0,05	20 000	20 000,00	20 244,38	0,06
Niezabezpieczone całkowicie obligacje i inne dłużne papiery wartościowe, dla których podmiotami zobowiązanymi do spełnienia świadczeń są spółki notowane na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	266 500	814 333,34	826 133,57	2,08	241 000	1 240 162,40	1 255 812,33	3,72
AB S.A. - ABE0819 - 12/08/2019	3 000	30 000,00	30 216,19	0,08	3 000	30 000,00	30 555,32	0,09
AB S.A. - ABE0720 - 29/07/2020	2 000	20 000,00	19 562,57	0,05	2 000	20 000,00	20 282,53	0,06
AB S.A. - ABE0622 - 20/06/2022	1 000	10 000,00	9 614,37	0,02	0	0,00	0,00	0,00
Archicom S.A. - ARH0719 - 01/07/2019	20 000	20 000,00	20 539,58	0,05	20 000	20 000,00	20 559,26	0,06

Instrument finansowy	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku				Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku			
	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)
Archicom S.A. - ARH0320 - 10/03/2020	15 000	15 000,00	15 130,99	0,04	0	0,00	0,00	0,00
ATAL S.A. - ATL0518 - 18/05/2018	15 000	15 000,00	15 106,40	0,04	15 000	15 000,00	15 134,37	0,05
ATAL S.A. - ATL1218 - 14/12/2018	15 000	15 000,00	15 070,00	0,04	15 000	15 000,00	15 024,45	0,05
ATAL S.A. - ATL0319 - 28/03/2019	14 000	14 000,00	14 171,11	0,04	0	0,00	0,00	0,00
ATAL S.A. - ATL0519 - 17/05/2019	15 000	15 000,00	15 147,33	0,04	15 000	15 000,00	15 076,45	0,04
BANK GOSPODARKI ŻYWNOSCIOWEJ S.A. - CD_BGZ0118 - 22/01/2018	50	25 000,00	25 341,03	0,06	50	25 000,00	25 342,51	0,07
CCC S.A. - CCC0619 - 10/06/2019	60 000	60 000,00	60 285,84	0,15	60 000	60 000,00	60 561,82	0,18
Cyfrowy Polsat S.A. - CPS0721 - 21/07/2021	50 000	50 000,00	52 027,50	0,13	50 000	50 000,00	52 223,00	0,15
DOM Development S.A. - DOM0620 - 12/06/2020	1 700	17 000,00	17 154,12	0,04	1 700	17 000,00	17 111,70	0,05
GLOBE TRADE CENTRE S.A. - GTC0418 - 30/04/2018	250	8 333,34	8 430,97	0,02	250	25 000,00	25 356,40	0,08
ING BANK ŚLĄSKI S.A. - ING1217 - 06/12/2017	0	0,00	0,00	0,00	2 500	250 000,00	250 856,43	0,74
INTER CARS S.A. - INTERCARS1019 - 24/10/2019	50 000	50 000,00	50 301,81	0,13	50 000	50 000,00	50 297,93	0,15
MBANK S.A. - MBK0125 - 17/01/2025	1 000	100 000,00	102 288,96	0,26	1 000	100 000,00	102 179,81	0,30
POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN S.A. - PKN0219 - 27/02/2019	2 500	250 000,00	254 973,33	0,64	2 500	250 000,00	256 317,75	0,76
POWSZECHNA KASA OSZCZĘDNOŚCI BANK POLSKI S.A. - PKO0517 - 18/05/2017	0	0,00	0,00	0,00	2 000	198 162,40	198 598,96	0,59
TAURON POLSKA ENERGIA S.A. - TPE1119 - 04/11/2019	1 000	100 000,00	100 771,47	0,25	1 000	100 000,00	100 333,66	0,30
Akcje spółek notowanych na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	1 166 435 832	19 693 582,11	31 717 835,19	79,84	1 220 233 964	18 805 859,13	25 688 054,64	76,02
AAT HOLDING S.A.	392 000	9 408,00	7 800,80	0,02	392 000	9 408,00	6 836,48	0,02
AB S.A.	2 297 054	64 150,68	69 072,41	0,17	2 297 054	64 150,68	77 364,78	0,23
ABC DATA S.A.	0	0,00	0,00	0,00	6 037 660	16 508,70	11 713,06	0,03
ADIUVO INVESTMENT S.A.	593 591	14 655,03	8 945,42	0,02	593 591	14 655,03	16 531,51	0,05
AGORA S.A.	1 525 117	35 283,15	22 083,69	0,06	1 525 117	35 742,92	19 109,72	0,06
ALIOR BANK S.A.	11 562 138	680 478,05	917 918,14	2,31	9 795 671	575 589,95	536 802,77	1,59
ALTUS TFI S.A.	998 478	9 485,54	14 437,99	0,04	998 478	9 485,54	14 897,29	0,04
ALUMETAL S.A.	1 625 112	60 988,47	87 577,29	0,22	1 460 112	51 103,92	89 417,26	0,26
AMBRA S.A.	2 510 561	27 262,47	35 599,75	0,09	2 510 561	27 262,47	19 808,33	0,06
AMICA	494 000	43 157,78	61 374,56	0,15	443 190	33 307,76	82 628,34	0,24
AMREST HOLDINGS SE	701 370	45 115,33	285 752,17	0,72	805 257	53 334,80	238 501,02	0,71
APATOR S.A.	2 594 295	46 679,57	69 994,08	0,18	2 594 295	46 679,57	77 102,45	0,23
APLISENS S.A.	523 446	6 693,79	6 653,00	0,02	523 446	6 693,79	6 564,01	0,02
ARCHICOM S.A.	2 540 000	39 379,07	41 579,80	0,10	2 090 000	32 395,00	31 872,50	0,09
ARTERIA S.A.	0	0,00	0,00	0,00	144 204	1 992,40	1 343,98	0,00
ASSECO BUSINESS SOLUTIONS S.A.	3 492 974	37 522,05	94 170,58	0,24	3 337 022	33 322,31	80 088,53	0,24
ASSECO POLAND S.A.	13 665 170	693 990,63	604 957,08	1,52	10 698 053	552 054,58	591 281,39	1,75
ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE S.A.	9 535 139	89 538,00	129 010,43	0,32	8 609 136	78 150,46	79 290,14	0,23
ASTARTA HOLDING N.V.	940 411	69 720,02	48 130,23	0,12	940 411	69 720,02	51 045,51	0,15
ATAL S.A.	965 000	21 222,94	42 334,55	0,11	965 000	21 222,94	27 975,35	0,08
ATENDE S.A.	1 675 951	0,00	6 854,64	0,02	1 675 951	0,00	6 335,09	0,02
AVIA SOLUTIONS GROUP AB	260 592	11 777,66	4 203,35	0,01	260 592	11 777,66	6 249,00	0,02
BANK HANDLOWY W WARSZAWIE S.A.	4 028 293	269 243,85	329 232,39	0,83	4 028 293	269 243,85	307 721,30	0,91
BANK MILLENNIUM S.A.	65 984 043	285 804,88	587 917,82	1,48	65 984 043	285 804,88	340 477,66	1,01
BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.	171 515	4 762,00	1 433,87	0,00	547 799	16 342,40	5 894,32	0,02
BANK POLSKA KASA OPIEKI S.A.	11 464 591	1 335 582,24	1 486 842,81	3,74	10 684 591	1 229 917,88	1 352 348,68	4,00
BENEFIT SYSTEMS S.A.	95 097	68 416,22	105 618,53	0,27	60 076	35 310,92	41 448,84	0,12
BERLING S.A.	870 000	5 624,82	3 410,40	0,01	870 000	5 624,82	3 706,20	0,01
BRASTER	897 000	12 109,50	6 243,12	0,02	0	0,00	0,00	0,00
BUDIMEX S.A.	2 536 805	335 474,82	556 549,65	1,40	2 317 484	288 271,58	462 106,31	1,37
CCC S.A.	2 987 980	159 208,25	849 811,39	2,14	3 066 750	174 638,92	623 654,28	1,85
CD PROJEKT S.A.	3 298 941	15 969,56	320 723,04	0,81	5 471 206	37 951,77	285 542,24	0,85
CELON PHARMA S.A.	376 741	6 152,18	12 816,73	0,03	1 300 000	21 229,00	32 032,00	0,09
CERAMIKA NOWA GALA S.A.	5 834 364	14 517,99	10 560,20	0,03	5 834 364	14 517,99	6 826,21	0,02
CEZ A.S.	1 916 135	175 633,49	156 797,33	0,39	1 916 135	175 633,49	134 416,87	0,40
CIECH S.A.	2 586 513	82 280,44	146					

Instrument finansowy	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku				Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku			
	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)
ECHO INVESTMENT S.A.	41 262 815	93 046,98	189 396,32	0,48	41 269 050	93 079,49	213 360,99	0,63
ELEKTROBUDOWA S.A.	583 220	34 647,93	44 738,81	0,11	510 437	26 808,12	54 948,54	0,16
ELEKTROTIM S.A.	979 236	12 470,82	8 548,73	0,02	979 236	12 470,82	11 290,59	0,03
ELEMENTAL HOLDING S.A.	1 500 000	5 936,88	3 480,00	0,01	1 500 000	5 936,88	5 385,00	0,02
EMPERIA HOLDING S.A.	794 309	30 794,87	79 065,52	0,20	798 125	31 028,09	50 050,42	0,15
ENEA S.A.	12 978 657	188 580,51	150 422,63	0,38	12 978 657	188 580,51	124 205,75	0,37
ENELMED	265 575	2 859,50	3 186,90	0,01	0	0,00	0,00	0,00
ENERGA S.A.	16 174 021	258 055,06	211 070,97	0,53	13 757 259	227 335,36	125 878,92	0,37
ENERGOINSTAL S.A.	666 872	10 087,61	753,57	0,00	899 000	13 847,69	4 459,04	0,01
ERBUD S.A.	1 183 146	74 360,06	23 923,21	0,06	1 183 146	74 360,06	33 116,26	0,10
ES-SYSTEM S.A.	4 282 077	17 087,70	11 133,40	0,03	4 282 077	17 087,70	10 405,45	0,03
EUROCASH S.A.	2 090 178	12 183,11	55 347,91	0,14	2 090 178	12 183,11	82 269,41	0,24
FABRYKA FARB I LAKIERÓW ŚNIEŻKA S.A.	1 453 421	67 001,39	110 416,39	0,28	1 411 568	63 881,71	83 776,56	0,25
FABRYKA MASZYN FAMUR S.A.	53 907 116	224 635,34	342 310,19	0,86	32 900 738	103 908,08	138 841,11	0,41
FABRYKI MEBLI FORTE S.A.	2 116 595	58 419,36	104 432,80	0,26	2 122 840	58 691,91	158 554,92	0,47
FERRO S.A.	3 182 326	25 221,44	52 476,56	0,13	3 182 326	25 221,44	39 110,79	0,12
GETIN HOLDING S.A.	70 199 726	174 427,29	96 875,62	0,24	70 200 596	189 402,13	72 306,61	0,21
GETIN NOBLE BANK S.A.	44 181 044	46 032,80	71 573,29	0,18	44 181 044	46 032,80	58 760,79	0,17
GIEŁDA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W WARSZAWIE S.A.	2 096 478	89 311,58	96 941,14	0,24	2 161 478	92 559,63	85 961,98	0,25
GIEŁDA PRAW MAJĄTKOWYCH VINDEUS S.A.	0	0,00	0,00	0,00	533 330	3 205,10	3 866,64	0,01
GLOBE TRADE CENTRE S.A.	34 854 492	247 862,83	353 773,09	0,89	33 094 889	231 881,56	273 032,83	0,81
GRUPA AZOTY S.A.	3 590 249	99 286,01	247 942,60	0,62	3 590 249	99 286,01	228 160,32	0,68
GRUPA KĘTY S.A.	1 754 203	176 810,39	715 820,08	1,80	1 653 877	137 600,85	638 628,06	1,89
GRUPA LOTOS S.A.	5 389 591	133 436,62	309 739,79	0,78	5 389 591	133 436,62	206 097,96	0,61
GRUPA ZUE S.A.	1 116 817	7 121,09	6 801,42	0,02	1 151 000	7 360,83	10 232,39	0,03
HARPER HYGIENICS S.A.	6 162 482	24 461,25	4 498,61	0,01	6 162 482	24 461,25	5 669,48	0,02
HERKULES S.A.	2 086 539	8 441,04	6 739,52	0,02	2 165 000	8 767,18	7 014,60	0,02
IMC S.A.	0	0,00	0,00	0,00	29 479	318,37	237,01	0,00
IMPEXMETAL S.A.	5 344 198	15 182,01	23 247,26	0,06	7 781 645	27 370,57	25 056,90	0,07
INDYKPOL S.A.	209 342	12 385,80	15 267,31	0,04	209 342	12 385,80	10 268,23	0,03
ING BANK ŚLĄSKI S.A.	10 396 594	835 666,04	2 200 543,09	5,54	10 796 936	805 226,23	1 766 810,61	5,23
INTEGER.PL S.A.	0	0,00	0,00	0,00	426 315	68 777,37	14 588,50	0,04
INTER CARS S.A.	2 000 909	230 974,39	620 321,81	1,56	1 932 066	209 969,33	534 177,61	1,58
INTERNATIONAL PERSONAL FINANCE PLC	1 141 810	28 260,02	10 599,08	0,03	1 141 810	28 260,02	10 120,97	0,03
INTROL S.A.	1 628 984	11 967,42	9 350,37	0,02	1 528 984	11 216,00	13 867,88	0,04
IPOPEMA SECURITIES S.A.	1 292 558	15 715,54	1 667,40	0,00	1 292 558	15 715,54	2 468,79	0,01
IZOSTAL S.A.	1 411 424	7 762,83	7 353,52	0,02	1 411 424	7 762,83	7 875,75	0,02
JASTRZĘBSKA SPÓŁKA WĘGLOWA S.A.	1 828 584	157 669,87	176 056,07	0,44	1 696 803	148 633,23	114 076,07	0,34
KERNEL HOLDING S.A.	2 346 540	79 994,10	112 375,80	0,28	2 369 540	81 407,64	149 257,32	0,44
KGHM POLSKA MIEDŹ S.A.	9 589 361	454 371,61	1 073 816,64	2,70	7 889 361	251 051,27	729 371,42	2,16
KINO POLSKA TV S.A.	742 496	19 324,95	8 895,10	0,02	742 496	19 324,95	8 716,90	0,03
KONSORCJUM STALI S.A.	432 896	22 425,06	13 493,37	0,03	506 299	26 561,68	13 406,80	0,04
KRKA TOVARNA ZDRAVIL D.D. NOVO MESTO	820 573	193 812,15	196 795,36	0,50	620 189	146 978,18	145 142,58	0,43
KRUK S.A.	1 319 556	100 094,55	343 124,15	0,86	1 149 556	52 288,43	267 950,01	0,79
LC CORP S.A.	43 700 000	72 887,07	120 175,00	0,30	30 200 000	44 494,55	59 192,00	0,18
LENA LIGHTING S.A.	190 986	421,76	886,18	0,00	190 986	421,76	712,38	0,00
LIBET S.A.	2 400 000	11 160,00	4 368,00	0,01	2 400 000	11 160,00	2 952,00	0,01
LPP S.A.	122 578	69 393,42	1 092 494,81	2,75	131 971	76 795,59	754 156,20	2,23
LUBELSKI WĘGIEL BOGDANKA S.A.	780 727	40 565,03	52 300,90	0,13	988 109	47 429,23	68 960,13	0,20
MABION S.A.	0	0,00	0,00	0,00	30 445	456,68	2 269,67	0,01
MANGATA HOLDING S.A.	1 982	80,86	198,08	0,00	40 000	1 720,35	4 148,80	0,01
MBANK S.A.	1 908 260	344 075,55	892 245,13	2,25	1 908 260	344 075,55	638 713,70	1,89
MEDICALGORITHMICS S.A.	30 308	6 047,55	6 040,38	0,02	2 430	167,84	743,22	0,00
MENNICA POLSKA S.A.	184 710	2 026,19	4 039,61	0,01	184 710	2 026,19	3 289,69	0,01
MERCOR S.A.	0	0,00	0,00	0,00	783 347	15 881,57	8 514,98	0,03
MILKILAND N.V.	1 796 646	35 410,48	2 730,90	0,01	2 123 803	41 026,82	4 247,61	0,01
MLP GROUP S.A.	137 070	3 289,68	6 044,79	0,02	150 000	3 600,00	6 663,00	0,02
MOL MÁGYAR OLAJ- ÉS GÁZIPARI NYILVÁNOSAN MŰKÖDŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG	7 640 000	267 444,86	302 467,60	0,76	825 000	229 279,19	242 137,50	0,72
MOSTOSTAL WARSZAWA S.A.	1 077 069	65 236,80	5 040,68	0,01	1 166 701	70 840,57	12 168,69	0,04
M.W. TRADE S.A.	830 000	14 795,24	4 880,40	0,01	830 000	14 795,24	8 681,80	0,03
NETIA S.A.	23 102 180	86 792,62	123 365,64	0,31	33 193 212	142 929,69	153 352,64	0,45
NEUCA S.A.	139 398	44 427,44	37 399,09	0,09	10 281	1 993,80	3 924,15	0,01
NEWAG S.A.	3 793 842	78 913,20	53 796,68	0,14	4 450 000	94 324,02	70 310,00	0,21
OPEN FINANCE S.A.	4 800 000	68 959,63	6 528,00	0,02	4 800 000	68 959,63	6 960,00	0,02
OPTTEAM S.A.	285 000	3 554,90	1 225,50	0,00	285 000	3 554,90	2 616,30	0,01
ORANGE POLSKA S.A.	24 818 795	226 341,28	142 459,88	0,36	27 307 126	255 764,43	149 369,98	0,44
ORBIS S.A.	4 605 928	133 729,93	426 508,93	1,07	4 593 559	132 713,44	335 467,61	0,99

Instrument finansowy	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku				Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku			
	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)
OVOSTAR UNION N.V.	361 134	26 241,80	32 021,75	0,08	421 282	31 612,15	36 390,34	0,11
PA. NOVA S.A.	924 014	28 072,19	21 252,32	0,05	574 014	19 127,39	14 235,55	0,04
PELION S.A.	0	0,00	0,00	0,00	1 497 746	68 905,83	69 345,64	0,21
PFLIEDERER GROUP S.A.	6 263 685	106 980,43	214 155,39	0,54	5 816 040	88 572,58	213 390,51	0,63
PGE POLSKA GRUPA ENERGETYCZNA S.A.	42 148 746	838 515,90	508 313,88	1,28	42 148 746	838 515,90	442 561,83	1,31
PKP CARGO S.A.	3 267 006	247 585,97	179 848,68	0,45	3 401 559	259 489,14	157 322,10	0,47
PLAY COMMUNICATIONS S.A.	7 500 000	269 983,85	253 875,00	0,64	0	0,00	0,00	0,00
POLENERGIA S.A.	3 560 872	84 990,71	43 228,99	0,11	3 560 872	84 990,71	35 395,07	0,10
PGO S.A.	6 544 190	5 343,50	32 393,74	0,08	6 755 108	6 188,44	40 935,95	0,12
POLSKI HOLDING NIERUCHOMOŚCI S.A.	4 647 982	115 136,25	64 421,03	0,16	4 647 982	115 136,25	78 132,58	0,23
POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN S.A.	28 788 141	749 701,01	3 086 376,60	7,77	30 633 141	825 512,05	2 608 411,96	7,72
POLSKIE GÓRNICZWO NAFTOWE I GAZOWNICTWO S.A.	113 391 629	405 408,15	708 697,68	1,78	113 391 629	405 408,15	637 260,95	1,89
POLWAX S.A.	700 000	10 500,00	7 609,00	0,02	700 000	10 500,00	11 389,00	0,03
POWSZECHNA KASA OSZCZĘDNOŚCI BANK POLSKI S.A.	95 163 966	2 831 809,66	4 223 376,81	10,63	87 463 966	2 554 240,58	2 462 110,64	7,29
POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ S.A.	41 160 174	1 446 402,44	1 734 489,73	4,37	44 260 174	1 583 884,35	1 480 502,82	4,38
POZNAŃSKA KORPORACJA BUDOWLANA PEKABEX S.A.	619 067	6 190,67	6 134,95	0,02	619 067	6 190,67	6 797,36	0,02
PRIME CAR MANAGEMENT S.A.	2 018 000	80 298,88	57 714,80	0,15	1 600 000	67 201,84	53 520,00	0,16
PRZEDSIĘBIORSTWO HYDRAULIKI SIŁOWEJ HYDROTOR S.A.	185 400	5 786,69	7 171,27	0,02	185 400	5 786,69	7 165,71	0,02
PRZEDSIĘBIORSTWO MODERNIZACJI URZĄDZEŃ ENERGETYCZNYCH REMAK S.A.	236 784	9 867,50	2 502,81	0,01	236 784	9 867,50	3 272,35	0,01
QUERCUS TOWARZYSTWO FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH S.A.	301 851	1 689,78	1 648,11	0,00	568 547	3 293,75	3 041,73	0,01
QUMAK S.A.	0	0,00	0,00	0,00	756 447	10 332,31	3 653,64	0,01
RADPOL S.A.	1 432 763	12 006,99	2 192,13	0,01	2 432 763	21 511,74	7 687,53	0,02
RAFAKO S.A.	0	0,00	0,00	0,00	319 528	2 229,91	1 917,17	0,01
ROBYG S.A.	28 027 464	63 162,00	103 141,07	0,26	25 013 983	54 121,55	74 291,53	0,22
RONSON EUROPE N.V.	7 019 021	9 976,57	9 967,01	0,03	7 596 189	10 843,97	12 077,94	0,04
SANOK RC S.A.	3 787 783	139 923,75	172 495,64	0,43	3 702 317	134 768,20	234 467,74	0,69
SECO/WARWICK S.A.	1 046 573	43 149,95	18 315,03	0,05	1 046 573	43 149,95	18 252,23	0,05
SELENA FM S.A.	914 102	17 669,20	15 987,64	0,04	914 102	17 669,20	18 272,90	0,05
SELVITA S.A.	225 000	2 317,50	12 629,25	0,03	225 000	2 317,50	6 509,25	0,02
SKARBIEC HOLDING S.A.	131 488	3 983,86	3 658,00	0,01	256 488	7 363,59	7 243,22	0,02
SONEL S.A.	1 399 601	9 516,06	9 783,21	0,02	1 399 601	9 516,06	15 227,66	0,05
STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.	5 000 000	17 476,07	20 550,00	0,05	5 000 000	17 476,07	19 550,00	0,06
STALPRODUKT S.A.	37 000	6 282,88	18 664,65	0,05	37 000	6 282,88	19 517,50	0,06
STALPROFIL S.A.	1 951 417	30 306,41	28 607,77	0,07	1 951 417	30 306,41	25 583,08	0,08
STELMET S.A.								

Instrument finansowy	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku				Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku			
	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)
Certyfikaty inwestycyjne emitowane przez fundusze inwestycyjne zamknięte	0	0,00	0,00	0,00	5 471	49 933,65	39 825,54	0,12
GOLUB GETHOUSE PROPERTY FUND FIZ - GOLUBFIZ	0	0,00	0,00	0,00	500	5 000,00	3 639,70	0,01
GOLUB GETHOUSE PROPERTY FUND FIZ - GOLUBFIZ_II	0	0,00	0,00	0,00	625	6 250,00	4 549,62	0,02
GOLUB GETHOUSE PROPERTY FUND FIZ - GOLUBFIZ_III	0	0,00	0,00	0,00	3 195	26 665,47	23 257,65	0,07
GOLUB GETHOUSE PROPERTY FUND FIZ - GOLUBFIZ_IV	0	0,00	0,00	0,00	500	4 775,00	3 639,70	0,01
GOLUB GETHOUSE PROPERTY FUND FIZ - GOLUBFIZ_V	0	0,00	0,00	0,00	145	1 522,50	1 055,51	0,00
GOLUB GETHOUSE PROPERTY FUND FIZ - GOLUBFIZ_VI	0	0,00	0,00	0,00	138	1 456,66	1 004,56	0,00
GOLUB GETHOUSE PROPERTY FUND FIZ - GOLUBFIZ_VII	0	0,00	0,00	0,00	368	4 264,02	2 678,82	0,01
Razem lokaty krajowe	1 168 683 326	24 411 170,55	36 483 888,69	91,84	1 222 180 929	23 822 823,44	30 744 429,82	91,00
Akcje spółek notowanych na rynku regulowanym w państwach innych niż Rzeczpospolita Polska	39 846 493	2 306 660,96	2 528 015,73	6,36	38 451 281	2 217 324,42	2 279 062,05	6,74
ACCOR SA	186 707	29 790,48	33 485,66	0,08	181 577	29 790,48	28 460,80	0,08
ADECOAGRO SA	350 000	17 698,62	12 598,82	0,03	0	0,00	0,00	0,00
AEGON N.V.	4 826 460	102 825,30	106 994,58	0,27	2 765 572	67 461,69	63 964,01	0,19
AKZO NOBEL NV	131 158	29 515,93	39 945,36	0,10	128 241	29 515,93	33 694,21	0,10
AMS AG	125 000	14 576,68	39 439,86	0,10	250 000	29 398,38	29 747,49	0,09
APTIV PLC	100 000	20 031,46	29 531,87	0,07	100 000	30 047,19	28 147,59	0,08
ARKEMA S.A.	110 000	27 937,18	46 591,04	0,12	110 000	27 937,18	45 228,32	0,13
BARCLAYS PLC	4 350 042	59 291,06	41 525,08	0,10	4 291 106	59 291,06	49 327,92	0,15
BASF SE	100 000	33 315,67	38 263,84	0,10	100 000	33 315,67	39 068,34	0,12
BAYER AG	66 000	31 896,86	28 629,06	0,07	66 000	31 896,86	28 944,37	0,09
BAYERISCHE MOTOREN WERKE AG	92 500	38 285,63	33 499,73	0,08	92 500	38 285,63	36 318,28	0,11
BERKSHIRE HATHAWAY INC	61 000	33 469,19	42 093,86	0,11	61 000	33 469,19	41 549,68	0,12
BNP Paribas SA	260 000	63 968,90	67 506,02	0,17	45 114	11 157,28	12 084,83	0,04
COMMERZBANK AG	1 470 000	73 711,53	76 670,94	0,19	1 470 000	73 711,53	47 122,77	0,14
COMPAGNIE DE SAINT GOBAIN	300 000	50 572,13	57 533,39	0,14	300 000	50 572,13	58 735,24	0,17
CONTINENTAL AG	45 000	32 077,14	42 239,75	0,11	45 000	32 077,14	36 571,00	0,11
CREDIT AGRICOLE SA	1 012 493	48 355,18	58 277,50	0,15	1 012 493	48 355,18	52 765,79	0,16
DAIMLER AG	152 000	43 123,06	44 885,56	0,11	152 000	43 123,06	47 555,52	0,14
DANONE	109 238	29 363,04	31 870,67	0,08	106 000	29 363,04	28 230,43	0,08
DELPHI TECHNOLOGIES PLC	33 333	10 015,63	6 088,73	0,02	0	0,00	0,00	0,00
DEUTSCHE TELEKOM AG	326 176	20 312,93	20 127,82	0,05	326 176	20 312,93	23 600,31	0,07
EATON CORPORATION PLC	69 000	18 335,22	18 978,97	0,05	69 000	18 335,22	19 346,86	0,06
ERICSSON LM-B SHS	1 260 000	48 388,93	28 863,49	0,07	1 260 000	48 388,93	31 119,22	0,09
ERSTE GROUP BANK AG	1 500 000	99 671,69	225 885,52	0,57	1 500 000	99 671,69	184 646,70	0,55
EVONIK INDUSTRIES AG	240 000	30 157,77	31 401,87	0,08	240 000	30 157,77	30 132,75	0,09
FREEPORT - MCMORAN COPPER & GOLD Inc	375 000	19 415,69	24 752,04	0,06	0	0,00	0,00	0,00
ING GROEP N.V.	1 150 000	64 695,68	73 506,90	0,19	1 150 000	64 695,68	68 021,21	0,20
INTERCONTINENTAL HOTELS GROUP PLC	176 884	31 958,14	39 232,47	0,10	175 000	31 958,14	32 752,46	0,10
KBR INC.	500 000	40 378,58	34 517,09	0,09	500 000	40 378,58	34 876,26	0,10
KOMERCNI BANKA A.S.	1 380 000	177 823,89	206 072,64	0,52	1 380 000	177 823,89	199 926,81	0,59
KONINKLIJKE KPN NV	3 870 000	57 806,18	46 939,14	0,12	3 870 000	57 806,18	48 178,16	0,14
K+S AG	690 000	69 565,72	59 731,25	0,15	0	0,00	0,00	0,00
LVMH MOET HENNESSY VUITTON SE	62 000	33 496,63	63 459,41	0,16	62 000	33 496,63	49 755,84	0,15
M6-METROPOLE TELEVISION	0	0,00	0,00	0,00	440 000	32 745,54	34 395,72	0,10
MERCK KGaA	50 000	16 503,00	18 716,91	0,05	50 000	16 503,00	21 931,98	0,07
OMV AG	0	0,00	0,00	0,00	216 000	31 490,76	32 069,40	0,09
RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG	475 033	56 328,76	59 835,72	0,15	475 033	56 328,76	36 524,87	0,11
REXEL SA	505 334	34 267,87	31 868,39	0,08	505 334	34 267,87	34 953,57	0,10
RTL GROUP	125 635	40 582,46	35 145,42	0,09	125 635	40 582,46	38 756,58	0,11
RYANAIR HOLDINGS PLC	950 000	58 452,22	59 910,81	0,15	950 000	58 452,22	61 108,71	0,18
SANOFI	178 000	60 493,11	53 342,89	0,13	178 000	60 493,11	60 556,60	0,18
SCHNEIDER ELECTRIC SE	130 000	36 807,88	38 421,50	0,10	130 000	36 807,88	38 021,18	0,11
SEAGATE TECHNOLOGY PLC	235 000	38 725,84	34 229,53	0,09	235 000	30 260,63	37 488,11	0,11
SFR GROUP	0	0,00	0,00	0,00	180 000	28 560,86	21 365,27	0,06
SIEMENS AG	80 000	33 391,50	38 756,00	0,10	80 000	33 391,50	41 337,86	0,12
SUEZ ENVIRONNEMENT CO	595 000	44 842,78	36 393,92	0,09	595 000	44 842,78	36 891,40	0,11
TELECOM ITALIA SpA	9 150 000	43 406,61	27 626,73	0,07	9 150 000	43 406,61	34 031,20	0,10
TELEFONICA S.A.	312 000	15 189,36	10 587,03	0,03	312 000	15 189,36	12 135,91	0,04

Instrument finansowy	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku				Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku			
	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)	Ilość (w szt.)	Wartość nabycia* (w tys. zł)	Wartość bieżąca (w tys. zł)	Udział w aktywach (w %)
UNIQA INSURANCE GROUP AG	0	0,00	0,00	0,00	1 750 000	58 814,00	55 742,40	0,16
VEOLIA ENVIRONNEMENT SA	470 000	44 831,27	41 705,87	0,10	470 000	44 831,27	33 632,35	0,10
VINCI SA	185 000	47 866,03	65 703,14	0,17	185 000	47 866,03	52 953,07	0,16
VOESTALPINE AG	245 000	33 862,95	50 935,14	0,13	245 000	33 862,95	40 417,89	0,12
VOLKSWAGEN AG	70 500	58 835,57	49 605,97	0,12	70 500	58 835,57	42 651,23	0,13
WALT DISNEY CO	110 000	43 865,85	41 170,20	0,10	110 000	43 865,85	47 912,33	0,14
WHITBREAD PLC	100 000	27 048,30	18 800,40	0,05	100 000	27 048,30	19 425,63	0,06
YARA INTERNATIONAL ASA	400 000	69 531,88	64 120,23	0,16	90 000	17 082,86	14 885,65	0,04
Razem lokaty zagraniczne	39 846 493	2 306 660,94	2 528 015,72	6,36	38 451 281	2 217 324,42	2 279 062,05	6,74
Razem lokaty	1 208 529 819	26 717 831,49	39 011 904,41	98,20	1 260 632 210	26 040 147,86	33 023 491,87	97,74

W wartości nabycia nie został ujęty koszt nabytych odsetek od dłużnych papierów wartościowych.

Pozostałe pozycje Zestawienia portfela inwestycyjnego, określone w załączniku do Rozporządzenia w Sprawie Szczegółowych Zasad Rachunkowości wykazują wartości zerowe.

W powyższym Zestawieniu portfela inwestycyjnego przyjęto ogólne zasady zaokrąglenia pozycji prezentowanych w tysiącach złotych, z czego mogą wynikać rozbieżności pomiędzy prezentowaną pozycją główną kategorii lokat, a sumą składowych poszczególnych pozycji wchodzących w jej skład.

Załączone wprowadzenie oraz dodatkowe informacje i objaśnienia są integralną częścią niniejszego sprawozdania finansowego.

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Dane uzupełniające o pozycjach bilansu za poprzedni i bieżący okres sprawozdawczy w odniesieniu do pozycji (w złotych):

	2017	2016
Środki pieniężne na rachunku przeliczeniowym wpląt; informacje o wielkości:	27 508 790,89	24 349 191,95
środków wplaconych za członków	25 768 951,34	20 148 914,50
innych środków	1 739 839,55	4 200 277,45
Środki pieniężne na rachunku przeliczeniowym wypłat; informacje o wielkości środków:	585 082,42	356 120,45
przeznaczonych na wypłaty osobom upoważnionym	58 660,42	59 858,45
innych	526 422,00	296 262,00
Należności z tytułu zbytych składników portfela inwestycyjnego; informacje o wielkości należności z tytułu sprzedaży:	81 371 202,34	19 588 220,89
akcji i praw z nimi związanych	81 371 202,34	19 588 220,89
Należności z tytułu odsetek; informacje o wielkości odsetek od:	28 167 666,90	25 003 321,44
składników portfela inwestycyjnego, w tym	28 167 666,90	25 003 321,44
- obligacji	20 808 648,57	19 995 112,82
- depozytów bankowych	4 216 947,83	1 928 360,12
- bankowych papierów wartościowych	335 342,50	337 315,00
- listów zastawnych	2 806 728,00	2 742 533,50
Należności od towarzystwa; informacje o wielkości należności z tytułu:	102 341,37	84 541,65
innych	102 341,37	84 541,65
Zobowiązania z tytułu nabytych składników portfela inwestycyjnego; informacje o wielkości zobowiązań z tytułu nabycia:	225 789 085,59	90 066 742,78
akcji i praw z nimi związanych	225 789 085,59	90 066 742,78
Zobowiązania wobec towarzystwa; informacje o wielkości zobowiązań z tytułu:	2 011 236,73	1 756 128,69
opłaty od składki	194 565,18	0,00
innych	1 816 671,55	1 756 128,69
Zobowiązania pozostałe; informacje o wielkości zobowiązań z tytułu:	13 364 034,29	5 433 163,28
wypłat bezpośrednich	3 293 964,64	3 675 436,08
innych	10 070 069,65	1 757 727,20

2. Dane uzupełniające o pozycjach rachunku zysków i strat za poprzedni i bieżący okres sprawozdawczy w odniesieniu do pozycji (w złotych):

	2017	2016
Informacje o wielkości przychodów z:	900 813 743,74	1 149 589 760,10
rachunków środków pieniężnych	5 318 483,96	5 199 961,22
depozytów bankowych	31 432 967,98	27 394 343,00
obligacji	71 514 137,39	66 113 383,03
bankowych papierów wartościowych	764 685,00	2 899 096,00
listów zastawnych	13 066 762,50	12 830 832,50
innych, w tym:	778 716 706,91	1 035 152 144,35
- dywidend i udziałów w zyskach	775 970 576,28	990 278 202,58
- odpisu dyskonta od dłużnych papierów wartościowych nabytych poniżej wartości nominalnej	2 300 343,09	1 553 894,51
- inne	445 787,54	43 320 047,26
Informacje o dodatnich różnicach kursowych, w podziale na:	6 217 532,77	134 727 602,23
ujęte w zrealizowanym zysku (stracie) z inwestycji:	3 274 184,10	10 292 861,03

– akcji i praw z nimi związanych	3 274 184,10	10 292 861,03
ujęte w niezrealizowanym zysku (stracie) z wyceny inwestycji:	0,00	71 208 469,19
– akcji i praw z nimi związanych	0,00	71 208 469,19
ujęte w środkach pieniężnych, należnościach oraz zobowiązaniach	2 943 348,67	53 226 272,01
Wynagrodzenie depozytariusza; informacje o wielkości kosztów z tytułu:	4 645 046,03	3 897 817,27
refinansowania opłat na rzecz innych podmiotów krajowych	1 960 141,36	1 528 876,39
refinansowania opłat na rzecz subdepozytariuszy	689 366,47	582 371,78
opłat za przechowywanie	1 981 868,20	1 771 945,64
opłat za rozliczanie	13 670,00	14 623,46
Informacje o ujemnych różnicach kursowych, w podziale na:	170 785 410,81	87 584 859,06
ujęte w zrealizowanym zysku (stracie) z inwestycji:	1 188 869,30	18 197 435,66
– akcji i praw z nimi związanych	1 188 869,30	18 197 435,66
ujęte w niezrealizowanym zysku (stracie) z wyceny inwestycji:	165 618 853,83	17 227 766,01
– akcji i praw z nimi związanych	165 618 853,79	17 227 766,01
ujęte w środkach pieniężnych, należnościach oraz zobowiązaniach	3 977 687,68	52 159 657,39
Zrealizowany zysk (strata) z inwestycji; informacje o wielkości zysku (straty) z:	600 504 933,49	(84 323 089,06)
akcji i praw z nimi związanych	593 400 189,61	(86 561 251,61)
obligacji skarbowych	0,00	(758 625,00)
pozostałych obligacji	(22 873,20)	2 826 787,55
listów zastawnych	0,00	170 000,00
Niezrealizowany zysk (strata) z wyceny inwestycji; informacje o wielkości zysku (straty) z:	5 310 369 379,40	2 066 735 888,71
akcji i praw z nimi związanych	5 301 674 702,97	2 104 345 598,79
obligacji skarbowych	0,00	714 674,76
pozostałych obligacji	(3 802 708,14)	(13 702 524,06)
certyfiatów	10 108 102,31	(22 853 126,67)
bankowych papierów wartościowych	490,00	(2 047,50)
listów zastawnych	2 388 792,30	(1 766 686,62)
innych	(0,04)	0,01

3. Koszty otwartego funduszu pokrywane przez powszechne towarzystwa (w złotych)

Koszty otwartego funduszu pokrywane przez powszechne towarzystwa w poprzednim i bieżącym okresie sprawozdawczym	2017	2016
koszty przechowywania	10 002,83	12 217,43
koszty transakcyjne	78 021,64	1 990,00
inne	8 272,16	6 038,94
Razem	96 296,63	20 246,37

Pozostałe pozycje dodatkowych informacji i objaśnień, określone w załączniku do Rozporządzenia w Sprawie Szczegółowych Zasad Rachunkowości wykazują wartości zerowe.

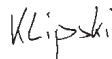
Michał Herbich
Prezes Zarządu

Wioletta Morawska
Członek Zarządu

Maciej Karasiński
Członek Zarządu

Krzysztof Lipski
Dyrektor
ds. Sprawozdawczości
Finansowej
Osoba, której powierzono
prowadzenie ksiąg
rachunkowych

Warszawa, 29.03.2018 roku

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

dla Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej
Aviva Powszechne Towarzystwo Emerytalne Aviva BZ WBK S. A.

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Nasza opinia

Naszym zdaniem, załączone roczne sprawozdanie finansowe Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva BZ WBK („Fundusz”):

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Funduszu na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz jego wyniku finansowego za rok obrotowy zakończony w tym dniu zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy z dn. 29 września 1994 r. o rachunkowości („Ustawa o rachunkowości” – Dz. U. z 2018 r., poz. 395 z późn. zm.) oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości;
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Fundusz przepisami prawa oraz jego statutem;
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych zgodnie z przepisami rozdziału 2 ustawy z dn. 29 września 1994 r. o rachunkowości („Ustawa o rachunkowości” – Dz. U. z 2017 r., poz. 2342 z późn. zm.).

Niniejsza opinia jest spójna z naszym sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu, które wydałmy z dniem niniejszego sprawozdania.

Przedmiot naszego badania

Przeprowadziliśmy badanie rocznego sprawozdania finansowego Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva BZ WBK, które zawiera:

- bilans na dzień 31 grudnia 2017 r.;

oraz sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.:

- rachunek zysków i strat;
- zestawienie zmian w aktywach netto;
- zestawienie zmian w kapitale własnym;
- zestawienie portfela inwestycyjnego, oraz

- informację dodatkową, obejmującą wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r., Międzynarodowymi Standardami Badania wydanymi przez IAASB (razem „Standardy badania”) oraz stosownie do postanowień ustawy z dn. 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym („Ustawa o biegłych rewidentach” – Dz. U. z 2017 r., poz. 1089), a także Rozporządzenia UE nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego („Rozporządzenie UE” – Dz. U. UE L158). Nasza odpowiedzialność zgodnie ze Standardami badania została dalej opisana w sekcji naszego sprawozdania Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Niezależność i etyka

Jesteśmy niezależni od Funduszu zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC”) przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do naszego badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem IFAC. W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od Funduszu zgodnie z wymogami niezależności określonymi w Ustawie o biegłych rewidentach oraz w Rozporządzeniu UE.

Nasze podejście do badania

Zaprojektowaliśmy nasze badanie ustalając istotność i oceniając ryzyko istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego. W szczególności rozważyliśmy gdzie Zarząd Towarzystwa dokonał subiektywnych osądów; na przykład w odniesieniu do znaczących szacunków księgowych, które wymagały przyjęcia założeń oraz rozważenia wystąpienia przyszłych zdarzeń, które z natury są niepewne. Odnieśliśmy się również do ryzyka obejścia przez Zarząd kontroli wewnętrznej, w tym – wśród innych spraw – rozważyliśmy czy wystąpiły dowody na stronniczość Zarządu, która stanowiłaby ryzyko istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem.

Istotność

Na zakres naszego badania miał wpływ przyjęty poziom istotności. Badanie zaprojektowane zostało w celu uzyskania racjonalnej pewności czy sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia. Zniekształcenia mogą powstać na skutek oszustwa lub błędu. Zniekształcenia są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje ekonomiczne użytkowników podjęte na podstawie sprawozdania finansowego.

Na podstawie naszego zawodowego osądu ustaliliśmy progi ilościowe dla istotności, w tym ogólną istotność w odniesieniu do sprawozdania finansowego jako całości. Progi te, wraz z czynnikami jakościowymi umożliwiły nam określenie zakresu naszego badania oraz rodzaj, czas i zasięg procedur badania, a także ocenę wpływu zniekształceń, zarówno indywidualnie, jak i łącznie na sprawozdanie finansowe jako całość.

Koncepcja istotności stosowana jest przez biegłego rewidenta zarówno przy planowaniu i przeprowadzaniu badania jak i przy ocenie wpływu rozpoznanych podczas badania zniekształceń oraz nieskorygowanych zniekształceń, jeśli występują, na sprawozdanie finansowe, a także przy formułowaniu opinii biegłego rewidenta. W związku z powyższym wszystkie opinie, oświadczenia i stwierdzenia zawarte w sprawozdaniu biegłego rewidenta z badania są wyrażane z uwzględnieniem jakościowego i wartościowego poziomu istotności ustalonego zgodnie ze standardami badania i zawodowym osądem biegłego rewidenta.

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas naszego badania sprawozdania finansowego za bieżący okres. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem. Do spraw tych odnieśliśmy się w kontekście naszego badania sprawozdania finansowego jako całości oraz przy formułowaniu naszej opinii oraz podsumowaliśmy naszą reakcję na te rodzaje ryzyka. W przypadku badania sprawozdania finansowego Funduszu nie uznaliśmy żadnej sprawy za bardziej znaczącą od innych, ocenianych jako standardowe, w kontekście naszego badania.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej za sprawozdanie finansowe

Zarząd Aviva Powszechne Towarzystwo Emerytalne Aviva BZ WBK S. A. („Towarzystwo”) jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, rocznego sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej i wyniku finansowego Towarzystwa zgodnie z Ustawą o rachunkowości, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz z obowiązującymi Towarzystwo przepisami prawa i statutem, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Zarząd uważa za niezbędną, aby umożliwić sporządzenie sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając sprawozdanie finansowe Zarząd Towarzystwa jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Funduszu do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Zarząd Towarzystwa albo zamierza dokonać likwidacji Funduszu, albo zaniechać prowadzenia działalności albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Zarząd Towarzystwa oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości. Członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego

Naszymi celami są uzyskanie racjonalnej pewności czy sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie ze Standardami badania zawsze wykryje

istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje ekonomiczne użytkowników podjęte na podstawie sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Funduszu ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jego spraw przez Zarząd Towarzystwa obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego ze Standardami badania stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i szacujemy ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmywu, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Towarzystwa;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych ujawnień dokonanych przez Zarząd Towarzystwa;
- wyciągamy wniosek na temat odpowiedniości zastosowania przez Zarząd Towarzystwa zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, które mogą poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Funduszu do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Fundusz zaprzestanie kontynuacji działalności;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, oraz czy sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację.

Komunikujemy się z Komitetem Audytu odnośnie, między innymi, do planowanego zakresu i czasu przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleń badania, w tym wszelkich znaczących słabości kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Składamy Komitetowi Audytu oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz komunikujemy wszystkie powiązania i inne sprawy, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach

Spośród spraw komunikowanych Komitetowi Audytu ustaliliśmy te sprawy, które były najbardziej znaczące podczas badania sprawozdania finansowego za bieżący okres i dlatego uznaliśmy je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają publicznego ujawnienia na ich temat lub gdy, w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że kwestia nie powinna być komunikowana w naszym sprawozdaniu, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne konsekwencje przeważąłyby korzyści dla interesu publicznego takiego ujawnienia.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Informacja o przestrzeganiu regulacji ostrożnościowych

Zarząd Towarzystwa jest odpowiedzialny za przestrzeganie obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach.

Naszym obowiązkiem jest poinformowanie w sprawozdaniu z badania sprawozdania finansowego, czy Fundusz wypełniał obowiązujące regulacje ostrożnościowe określone w odrębnych przepisach. Dla potrzeb niniejszej informacji za odrębne przepisy rozumiemy Ustawę z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 870 z późn. zm.).

Celem badania sprawozdania finansowego nie jest przedstawienie opinii o przestrzeganiu obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach wymienionych powyżej i opinii takiej nie formułujemy.

W oparciu o wykonaną przez nas pracę informujemy, że nie stwierdziliśmy przypadków niewypełnienia przez Fundusz w okresie od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. obowiązujących regulacji ostrożnościowych, określonych w przepisach wymienionych powyżej, które miałyby istotny wpływ na sprawozdanie finansowe.

Oświadczenie na temat świadczenia usług niebędących badaniem sprawozdania finansowego

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem sprawozdań finansowych, dla Funduszu.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania rocznego sprawozdania finansowego Funduszu uchwałą Walnego Zgromadzenia z dnia 20 października 2017 roku. Sprawozdanie finansowe Funduszu badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego 31 grudnia 2012 r., to jest przez 6 kolejnych lat.

Kluczowym biegłym rewidentem odpowiedzialnym za badanie w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., spółki wpisanej na listę firm audytorskich pod numerem 144, którego rezultatem jest niniejsze sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta, jest Bartłomiej Szawłowski.

Bartłomiej Szawłowski

Kluczowy biegły rewident

Numer w rejestrze 12780

Warszawa, 29 marca 2018 r.

citi handlowy

Warszawa, 29 marca 2018 r.

OŚWIADCZENIE DEPOZYTARIUSZA

Bank Handlowy w Warszawie SA pełniący obowiązki depozytariusza dla Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva BZ WBK zarządzanego przez Aviva Powszechne Towarzystwo Emerytalne Aviva BZ WBK S.A., z siedzibą w Warszawie, potwierdza zgodność ze stanem faktycznym danych dotyczących aktywów i zobowiązań funduszu oraz wynik finansowy przedstawione w sprawozdaniu finansowym za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku.

Za Bank Handlowy w Warszawie SA:

Marcin Szejka

Pełnomocnik
SBK C 26200

Piotr Sawa

Pełnomocnik
SBK D 23487

STATUT AVIVA OTWARTEGO FUNDUSZU EMERYTALNEGO AVIVA BZ WBK

(tekst jednolity obowiązujący od dnia 18 sierpnia 2016 r.)

I. Postanowienia ogólne

§ 1. Podstawa prawna działalności Funduszu

1. Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK, zwany dalej „Funduszem”, został utworzony na podstawie ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 roku o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, zwanej dalej „ustawą”.
2. Fundusz działa na podstawie ustawy, innych przepisów prawa oraz niniejszego statutu.
3. Fundusz został utworzony na czas nieograniczony.

§ 2. Nazwa Funduszu

Fundusz działa pod nazwą „Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK”.

§ 3. Siedziba Funduszu

Siedzibą Funduszu jest Warszawa.

§ 4. Przedmiot działalności Funduszu

1. Przedmiotem działalności Funduszu jest gromadzenie środków pieniężnych i ich lokowanie z przeznaczeniem na wypłatę członkom Funduszu emerytury po osiągnięciu przez nich wieku emerytalnego oraz emerytury częściowej, o których mowa w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lub okresowej emerytury kapitałowej, o której mowa w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych.
2. Fundusz działa na obszarze Polski i za granicą, w granicach przewidzianych w przepisach prawa.
3. Fundusz dokonuje wypłat na rzecz członków Funduszu i innych osób uprawnionych na zasadach określonych w przepisach ustawy, z zastrzeżeniem postanowień rozdziału VI.

§ 5. Członkostwo w Funduszu

Zasady członkostwa w Funduszu, w tym prawa i obowiązki członków Funduszu, są określone w przepisach prawa.

II. Powszechne Towarzystwo Emerytalne

§ 6. Działalność Towarzystwa

1. Aviva Powszechne Towarzystwo Emerytalne Aviva BZ WBK Spółka Akcyjna, zwane dalej „Towarzystwem”, jest organem Funduszu, zarządza nim i reprezentuje w stosunkach z osobami trzecimi.
2. Towarzystwo zarządza Funduszem odpłatnie. Maksymalna wysokość wynagrodzenia pobieranego przez Towarzystwo jest określona w niniejszym statucie.

§ 7. Siedziba i adres Towarzystwa

1. Siedzibą Towarzystwa jest Warszawa.
2. Adres Towarzystwa jest następujący: ul. Inflancka 4B, 00-189 Warszawa.

§ 8. Sposób reprezentacji Funduszu przez Towarzystwo

Do reprezentowania Towarzystwa jako organu Funduszu są upoważnieni:

- 1) dwaj członkowie Zarządu Towarzystwa – łącznie lub
- 2) członek Zarządu Towarzystwa łącznie z prokurentem.

§ 9. Kapitał zakładowy i akcjonariusze Towarzystwa

1. Kapitał zakładowy Towarzystwa wynosi 137 000 000 złotych i dzieli się na 13 700 akcji imiennych o wartości nominalnej 10 000 złotych każda.
2. Akcjonariuszami Towarzystwa są:
  - 1) Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A., posiadające 12 330 akcji;
  - 2) Bank Zachodni WBK S.A., posiadający 1 370 akcji.

III. Depozytariusz

§ 10. Działalność Depozytariusza

1. Depozytariuszem przechowującym aktywa Funduszu jest Bank Handlowy w Warszawie S.A.
2. Depozytariusz wykonuje zadania związane z przechowywaniem aktywów Funduszu na podstawie stosownej umowy.

§ 11. Siedziba i adres Depozytariusza

1. Siedzibą Depozytariusza jest Warszawa.
2. Adres Depozytariusza jest następujący: ul. Senatorska 16, 00-923 Warszawa.

IV. Rodzaje, wysokość, sposób kalkulacji i pokrywania kosztów obciążających członków Funduszu

§ 12. Potrącenia z wpłacanych składek

Fundusz obciąża członków opłatą na rzecz Towarzystwa, pobieraną w formie potrącenia z kwoty wpłaconej składki przed jej przeliczeniem na jednostki rozrachunkowe, w następującej wysokości:

- 1) 1,75% kwoty wpłaconej składki do dnia 31 lipca 2014 roku;
- 2) 0,75% kwoty wpłaconej składki od dnia 1 sierpnia 2014 roku.

§ 13. Uchylony.

§ 14. Uchylony.

V. Rodzaje, maksymalna wysokość, sposób oraz tryb kalkulacji i pokrywania kosztów obciążających Fundusz

§ 15. Sposoby pokrywania kosztów działalności Funduszu

1. Koszty działalności Funduszu pokrywane są bezpośrednio z aktywów Funduszu lub ze środków Towarzystwa.

2. Bezpośrednio z aktywów Funduszu są pokrywane:
  - 1) koszty związane z realizacją transakcji nabywania lub zbywania aktywów Funduszu, stanowiące równowartość opłat ponoszonych na rzecz osób trzecich, z pośrednictwa których Fundusz jest obowiązany korzystać z mocy przepisów prawa,
  - 2) koszty związane z przechowywaniem aktywów Funduszu stanowiące równowartość wynagrodzenia Depozytariusza,
  - 3) koszty rachunku premiewego,
  - 4) koszty zarządzania Funduszem przez Towarzystwo stanowiące równowartość wynagrodzenia pobieranego przez Towarzystwo,
  - 5) koszty wynikające z ponoszonych danin publicznych, jeżeli z ich uiszczenia Fundusz nie jest zwolniony na podstawie odrębnych przepisów i jeżeli ich ponoszenie jest związane z prowadzoną przez Fundusz działalnością statutową.

- 2a. Uchylony.
3. Koszty działalności Funduszu, które nie są pokrywane bezpośrednio z jego aktywów, ponosi Towarzystwo.

§ 16. Koszty związane z nabywaniem lub zbywaniem aktywów Funduszu

1. Koszty związane z realizacją transakcji nabywania lub zbywania aktywów Funduszu denominowanych w złotych, stanowiące równowartość opłat ponoszonych na rzecz osób trzecich, z których pośrednictwa Fundusz jest obowiązany korzystać z mocy przepisów prawa, wynoszą maksymalnie:
  - 1) 0,12% wartości transakcji - w przypadku obligacji i innych dłużnych papierów wartościowych będących przedmiotem lokat Funduszu zgodnie z przepisami ustawy;
  - 2) 0,25% wartości transakcji - w przypadku:
    - a) akcji, praw poboru, praw do akcji, obligacji zamiennych będących przedmiotem lokat Funduszu zgodnie z przepisami ustawy;
    - b) certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez fundusze inwestycyjne zamknięte;
    - c) jednostek uczestnictwa zbywanych przez fundusze inwestycyjne otwarte lub specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte;
    - d) innych aktywów denominowanych w złotych będących przedmiotem lokat Funduszu zgodnie z przepisami ustawy.
2. Koszty związane z realizacją transakcji nabywania lub zbywania aktywów Funduszu denominowanych w walutach państw będących członkami Unii Europejskiej lub stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, lub członkami Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, stanowiące równowartość opłat ponoszonych na rzecz osób trzecich, z których pośrednictwa Fundusz jest obowiązany korzystać z mocy przepisów prawa, wynoszą maksymalnie:
  - 1) 0,12% wartości transakcji – w przypadku obligacji i innych dłużnych papierów wartościowych denominowanych w walucie państw, o których mowa w ust. 2, będących przedmiotem lokat Funduszu zgodnie z przepisami ustawy;
  - 2) 0,24% wartości transakcji – w przypadku akcji, praw poboru, praw do akcji, obligacji zamiennych, będących przedmiotem oferty publicznej na terytorium państw, o których mowa w ust. 2, oraz akcji spółek notowanych na rynku regulowanym w państwach innych niż Rzeczpospolita Polska oraz obligacji zamiennych na akcje tych spółek, a także notowanych na tych rynkach prawach poboru i prawach do akcji;
  - 3) dla innych aktywów denominowanych w walucie innej niż krajowa będących przedmiotem lokat Funduszu zgodnie z przepisami ustawy:
    - a) 0,25% wartości transakcji – w przypadku opłat na rzecz krajowego domu maklerskiego;
    - b) 1% wartości transakcji – w przypadku opłat na rzecz zagranicznej instytucji wspólnego inwestowania.
3. Opłaty ponoszone na rzecz osób trzecich zgodnie z postanowieniami ust. 1 oraz ust. 2 są pobierane przy rozliczaniu każdej transakcji nabywania lub zbywania aktywów Funduszu za pośrednictwem tych osób.

§ 17. Koszty związane z przechowywaniem aktywów Funduszu

1. Wynagrodzenie Depozytariusza pokrywane bezpośrednio z aktywów Funduszu obejmuje:
  - 1) prowizję za przechowywanie aktywów Funduszu w maksymalnej wysokości 0,0045% w skali miesiąca, naliczaną od wartości aktywów netto Funduszu według stanu na ostatni roboczy dzień miesiąca i pobieraną miesięcznie;
  - 2) opłatę za rozliczanie transakcji papierów wartościowych w maksymalnej wysokości 10 złotych od każdej rozliczonej transakcji papierami wartościowymi, należną i pobieraną od dnia, w którym wartość aktywów netto Funduszu przekroczy 5.000.000 złotych, z zastrzeżeniem pkt. 3 poniżej;
  - 3) opłatę za rozliczenie transakcji papierów wartościowych w maksymalnej wysokości 60 złotych od każdej rozliczonej transakcji papierami wartościowymi przechowywanymi za granicą.
2. Wypłata wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, jest dokonywana w okresach miesięcznych, na podstawie faktury wystawionej przez Depozytariusza i zaakceptowanej przez Fundusz, w terminie 14 dni od dnia doręczenia faktury Funduszowi.

§ 17a. Koszty rachunku premiewego

1. Koszty rachunku premiewego stanowią równowartość środków przekazywanych na rachunek premiewy w kwocie wynoszącej 0,005% wartości zarządzanych aktywów netto Funduszu w skali miesiąca.
2. Kwota określona w ust. 1 obliczana jest na każdy dzień ustalania wartości aktywów netto Funduszu i płatna w ostatnim dniu roboczym każdego miesiąca.

§ 18. Koszty zarządzania Funduszem przez Towarzystwo

1. Maksymalna kwota wynagrodzenia pobieranego przez Towarzystwo za zarządzanie Funduszem wynosi w skali miesiąca:
  - 1) 3 600 000,00 złotych – przy wartości zarządzanych aktywów netto Funduszu w przedziale od 0 do 8 000 000 000,00 złotych, jednak nie więcej niż 0,045% wartości zarządzanych aktywów netto Funduszu w skali miesiąca,
  - 2) 8 400 000,00 złotych – przy wartości zarządzanych aktywów netto Funduszu w przedziale od 8 000 000 000,01 do 20 000 000 000,00 złotych, jednak nie więcej niż suma kwoty 3 600 000,00 złotych i kwoty wynoszącej 0,04% nadwyżki ponad 8 000 000 000,00 złotych wartości zarządzanych aktywów netto Funduszu w skali miesiąca,
  - 3) 13 200 000,00 złotych – przy wartości zarządzanych aktywów netto Funduszu w przedziale od 20 000 000 000,01 do 35 000 000 000,00 złotych, jednak nie więcej niż suma kwoty 8 400 000,00 złotych i kwoty wynoszącej 0,032% nadwyżki ponad 20 000 000 000,00 złotych wartości zarządzanych aktywów netto Funduszu w skali miesiąca,
  - 4) 15 500 000,00 złotych – przy wartości zarządzanych aktywów netto Funduszu w przedziale od 35 000 000 000,01 do 45 000 000 000,00 złotych, jednak nie więcej niż suma kwoty 13 200 000,00 złotych i kwoty wynoszącej 0,023% nadwyżki ponad 35 000 000 000,00 złotych wartości zarządzanych aktywów netto Funduszu w skali miesiąca,
  - 5) 15 500 000,00 złotych w skali miesiąca – przy wartości zarządzanych aktywów netto Funduszu przekraczającej 45 000 000 000,00 złotych.
2. Przy ustalaniu wartości aktywów netto Funduszu, o której mowa w ust. 1, nie uwzględnia się wartości lokat, o których mowa w art. 141 ust. 1 pkt. 11-14 ustawy.
3. Kwota wynagrodzenia jest obliczana na każdy dzień ustalania wartości aktywów netto Funduszu i płatna w ostatnim dniu roboczym każdego miesiąca.

§ 18a. Uchylony.

§ 18b. Koszty wynikające z ponoszonych danin publicznych

1. Koszty wynikające z ponoszonych danin publicznych, jeżeli z ich uiszczenia Fundusz nie jest zwolniony na podstawie odrębnych przepisów i jeżeli ich ponoszenie jest związane z prowadzoną przez Fundusz działalnością statutową pokrywane są bezpośrednio ze środków Funduszu.

2. Rodzaj, maksymalną wysokość, sposób i tryb kalkulacji danin, o których mowa w ust. 1 określają stosowne prawodawstwa państw, w których Fundusz podejmuje działalność lokacyjną.

VI. Wypłaty ratalne

§ 19. Zasady dokonywania wypłat ratalnych

1. Jeżeli, w związku ze śmiercią członka, Fundusz jest obowiązany dokonać w ratach wypłaty bezpośredniej na rzecz osoby uprawnionej, wypłata ta jest dokonywana z zachowaniem poniższych postanowień.
2. Dyspozycja osoby uprawnionej dotycząca wypłaty w ratach powinna określać liczbę rat oraz sposób ich płatności.
3. Osoba uprawniona może zażądać wypłaty w dwóch lub czterech ratach przez okres 2 lat.
4. Wypłaty kolejnych rat dokonywane są odpowiednio w odstępach rocznych lub półrocznych, licząc od daty złożenia dyspozycji przez osobę uprawnioną, z tym że wypłaty dokonywane są pierwszego dnia roboczego po upływie odpowiednio - okresu rocznego lub półrocznego.
5. Fundusz wypłaca kolejne raty w wysokości odpowiadającej iloczynowi liczby jednostek rozrachunkowych przypadających na każdą ratę oraz wartości jednostki rozrachunkowej w dniu bezpośrednio poprzedzającym dzień wypłaty kolejnej raty. Ustalenie liczby jednostek rozrachunkowych przypadających na poszczególne raty następuje poprzez podzielenie jednostek rozrachunkowych zaliczonych na rachunku zmarłego członka w dniu otrzymania przez Fundusz dyspozycji osoby uprawnionej przez liczbę rat określonych w tej dyspozycji.
6. Wypłata w ratach może być dokonana przekazem pocztowym lub na rachunek osoby uprawnionej, zgodnie z dyspozycją tej osoby.
7. Osoba uprawniona może zażądać dokonania jednorazowej wypłaty nie wypłaconych rat przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 3. Fundusz dokonuje wypłaty jednorazowej ostatniego dnia roboczego miesiąca, w którym osoba uprawniona złożyła odpowiednią dyspozycję, z zastrzeżeniem że w przypadku otrzymania przez Fundusz dyspozycji osoby uprawnionej w okresie późniejszym niż 3 dni robocze przed upływem ostatniego dnia roboczego tego miesiąca, Fundusz dokonuje wypłaty jednorazowej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania dyspozycji osoby uprawnionej.

VII. Działalność informacyjna Funduszu

§ 20. Ogłoszenia Funduszu

Dziennikiem o zasięgu krajowym przeznaczonym do ogłoszeń Funduszu jest Rzeczpospolita.

§ 21. Prospekt informacyjny

Fundusz ogłasza prospekt informacyjny raz w roku w terminie 3 tygodni od zatwierdzenia przez Towarzystwo rocznego sprawozdania finansowego Funduszu.

§ 21a. Tryby i formy przesyłania informacji okresowych

1. Fundusz przesyła każdemu członkowi Funduszu, w regularnych odstępach czasu, nie rzadziej jednak niż co 12 miesięcy, informację o środkach znajdujących się na rachunku członka, terminach dokonanych w tym okresie wpłat składek i wypłat transferowych oraz przeliczeniu tych składek i wypłat transferowych na jednostki rozrachunkowe, o wynikach działalności lokacyjnej Funduszu, a także o zasadach polityki inwestycyjnej i celu inwestycyjnym Funduszu, wraz ze wskaźnikami, do których są porównywane osiągnięcia przez Fundusz stopy zwrotu. Tryby i formy przesyłania każdemu członkowi Funduszu informacji, o których mowa w poprzednim zdaniu, które mogą być stosowane w Funduszu, to:
  - 1) korespondencja dostarczana drogą elektroniczną na adres indywidualnego konta internetowego stworzonego przez Fundusz dla członka Funduszu;
  - 2) korespondencja dostarczana drogą elektroniczną na adres poczty elektronicznej (e-mail) wskazany przez członka Funduszu;
  - 3) korespondencja wysyłana zwykłą przesyłką listową na ostatnio wskazany przez członka Funduszu adres.
- 1a. W informacji, o której mowa w ust. 1, Fundusz umieszcza także następujące informacje:
  - 1) stopy zwrotu Funduszu osiągnięte w przeszłości;
  - 2) wysokość opłat potrącanych z wpłaconych składek, oraz kosztów związanych z realizacją transakcji nabywania, zbywania, przechowywania aktywów Funduszu, zarządzania Funduszem oraz koszty wynikłe z otwarcia rachunku premiewego;
  - 3) opis ryzyka inwestycyjnego związanego z członkostwem w Funduszu.
2. Informacja, o której mowa w ust. 1, przesyłana jest w trybie i formie uzgodnionej z członkiem Funduszu, z uwzględnieniem postanowień zdań następnych. Do dnia 31 grudnia 2016 r. za formę domyślną przesyłania informacji, o której mowa w ust. 1, uznaje się formę wskazaną w ust. 1 pkt 3). Od dnia 1 stycznia 2017 r. za formę domyślną przesyłania informacji, o której mowa w ust. 1, uznaje się formę wskazaną w ust. 1 pkt 1).
3. Członek Funduszu może wskazać tylko jeden tryb i formę otrzymywania informacji, o których mowa w ust. 1 pkt. 1, 2 albo 3.
4. Członek Funduszu może w dowolnym momencie zmienić tryb i formę otrzymywania informacji, o których mowa w ust. 1 pkt. 1, 2 albo 3, w następujący sposób:
  - 1) pisemnie za pośrednictwem poczty na adres siedziby Towarzystwa; lub
  - 2) pocztą elektroniczną; lub
  - 3) telefonicznie.

§ 21b. Tryby i formy przesyłania informacji na żądanie członka Funduszu

1. Fundusz jest obowiązany, na żądanie członka Funduszu, udzielić mu informacji określającej pieniężną wartość środków zgromadzonych na jego rachunku. Tryby i formy przesyłania każdemu członkowi Funduszu informacji, o których mowa w zdaniu poprzednim, które mogą być stosowane przez Fundusz, to:
  - 1) korespondencja dostarczana drogą elektroniczną na adres indywidualnego konta internetowego stworzonego przez Fundusz dla członka Funduszu;
  - 2) korespondencja dostarczana drogą elektroniczną na adres poczty elektronicznej (e-mail) wskazany przez członka Funduszu;
  - 3) korespondencja wysyłana zwykłą przesyłką listową na ostatnio wskazany przez członka Funduszu adres.
2. Informacje, o których mowa w ust. 1, przesyłane są w trybie i formie uzgodnionej z członkiem Funduszu.
3. Członek Funduszu może wskazać tylko jeden tryb i formę otrzymywania informacji, o których mowa w ust. 1 pkt. 1, 2 albo 3.

§ 21c. Tryby i formy przesyłania informacji o rozpoczęciu przekazywania środków zgromadzonych na rachunku członka do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Fundusz przesyła każdemu członkowi Funduszu informację o rozpoczęciu przekazywania środków zgromadzonych na rachunku członka w związku z ukończeniem przez członka wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego, oraz o sposobie przekazywania środków, w trybie i formie uzgodnionych z członkiem Funduszu dla informacji okresowej, opisanych w § 21a ust. 1 i 2.

§ 22. Informacje o zmianie statutu

Fundusz informuje o wszelkich zmianach statutu poprzez ogłoszenie zmian w dzienniku o zasięgu krajowym, o którym mowa w § 20.

VIII. Postanowienia końcowe

§ 23. Likwidacja Funduszu

Likwidacja Funduszu następuje na zasadach określonych w przepisach prawa.